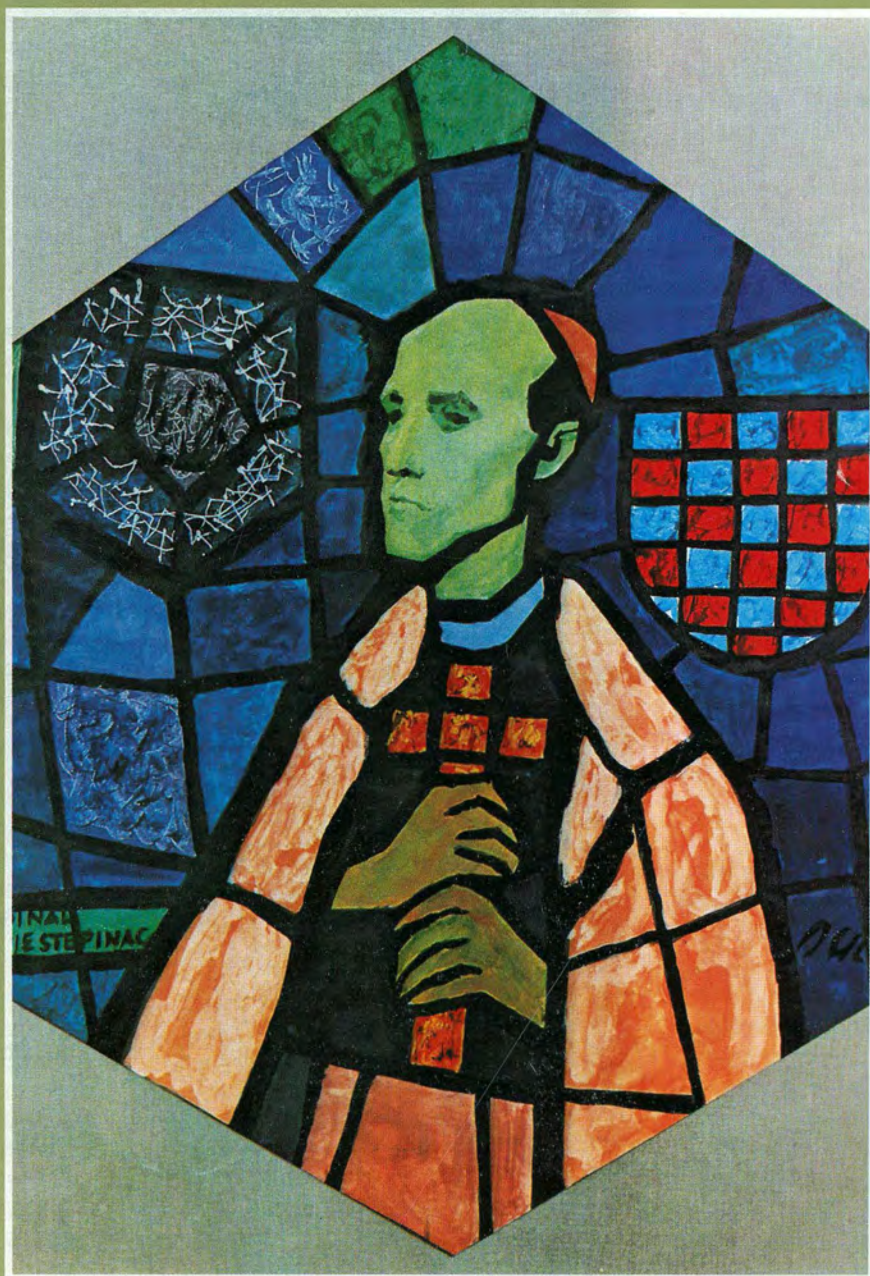

SLUGA BOŽJI

ALOJZIJE STEPINAC

"Ime kardinala Stepinca upisano je u Knjigu Prvaka Crkve, koji su svojim mučeništvom posvjedočili vlastitu vjernost Petrovoj Stolici. Mučeništvom se može smatrati također ne maleno razdoblje od 14 godina koje je on proveo u osamljenosti, posred svakodnevnih fizičkih i moralnih trpljenja", Papa Ivan XXIII

God. 3 (1996) 10. veljače GLASNIK POSTULATURE Broj 1 Cijena 5 kn

Slava mučenika

Za čitatelje Glasnika odabiremo nekoliko misli o mučeništvu, što ih je Ivan Pavao II. izgovorio u propovijedi na trgu sv. Petra u Rimu, 1. listopada 1995., u Misi proglašenja blaženima, 64 svećenika mučenika iz vremena francuske revolucije (1789-1799) i 45 mučenika, ubijenih »iz mržnje prema vjeri«, za vrijeme građanskog rata u Španjolskoj (1936-1939).

Ivan Pavao II. pred bistom Sl. Božjega (rad Ivana Meštrovića); u tijeku svoga Pontifikata proglasio je do sada blaženima preko 300 mučenika

Tom prigodom bile su na pročelju bazilike sv. Petra u Vatikanu izvješene umjetničke slike novih blaženika. Na sedam velikih panoa bili su predstavljeni: Biskup *Anselmo Polanko*, augustinac iz Palencie, i *Felipe Ripoll*, svećenik iz Teruela; *Pedro Ruiz de Los Paños Ángel i 8 drugova* mučenika iz grupe svećenika radnika iz Biskupije Toledo; *Dionisio Pamplona i 12 drugova*, redovnika skalopijanaca; *Ángeles de San José Lloret Martí i 16 družica* djevica Kongregacije kršćanskog nauka iz Misalta; mjesto mučeništva u kojem su pogubljeni *Jean-Baptiste Souzy i 63 druga; Carlos Eraña, Fidel Fuidio, Jesús Hita*, redovnici marijanisti mučeni u Ciudad Real u Španjolskoj i *Vincente Vilar David*, iz Manisesa (Valencia), uzor zauzetog laika koji je ubijen za vrijeme građanskog rata jer je branio svoga župnika i župljane rodne župe sv. Ivana Krstitelja, *Pietro Casino*, talijanski redovnik skalopijanac, koga je Ivan Pavao II. u istom obredu proglasio blaženim na temelju kreposnog života.

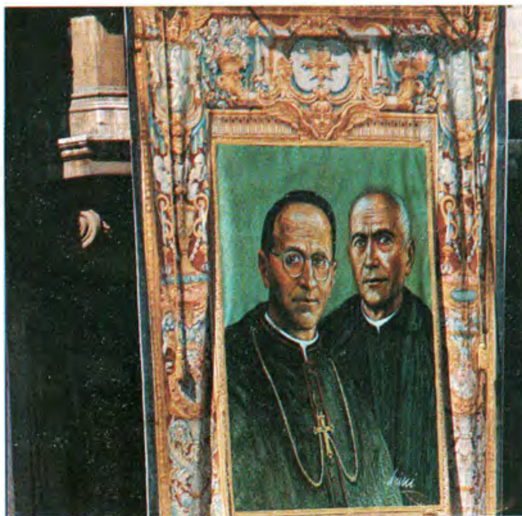
Predočujući nove blaženike, mučenike za vjeru, kao zagovornike Crkve i primjere kršćanskog života, Sveti Otac je napomenuo:

»'Hvali dušo moja Gospodina' (Ps 145/146, 1). Taj psalamski poziv kliče Crkva upravo u dan proglašenja blaženima mučenika, koji su, za vrijeme francuske revolucije i za vrijeme građanskog rata u Španjolskoj, krvlju posvjedočili svoju vjernost Kristu.

Mučeništvo je osobiti dar Duha Svetoga: dar cijeloj Crkvi. Ono biva okrunjeno u današnjem bogoslužju proglašenja blaženima, kad na osobit način dajemo pohvalu Bogu kličući: 'Tebe hvali bezbrojna vojska mučenika!' Bog, koji po svečanom činu Crkve, po proglašenju blaženim, nagrađuje njihove zasluge, te istodobno očituje dar milosti koja im je iskazana, kako to naviješta bogoslužje: 'Nagrađujući njihove zasluge, nagrađuješ darove svoje' (Rimski Misal, *Predslovlje svetaca I*).

U novim se blaženicima Krist očituje na osobit način: bogatstvom svoga pashalnog misterija, križa i uskrsnuća. 'Isus Krist, premda bogat, radi vas posta siromašan, da se vi njegovim siromaštvom obogatite' (2 Kor 8, 9).

Ovo su novi blaženici što ih Crkva danas uzdiže na čast oltara, predstavljajući ih na čašćenje vjernicima kao zreli plod Otkupiteljeva pashalnog misterija: Anselmo, Filipe, Pedro Ruiz, Jean Baptiste, Dionisio, Pietro, Carlos, Fidel, Jesús, Suor Angeles, Vincente, i čitav niz njihovih supatnika i supatnica u mučeništvu.«

Likovi dvojice novih blaženika Anselma Polanka i Felipea Ripolla

U nastavku homilije Sveti je Otac – tumačeći najznačajnije odlomke iz Prve poslanice svetoga Pavla apostola Timoteju (6, 11–16): »A ti, Božji čovječe, teži za pravednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, krotkošću« – naglasio ove misli u pohvalu kršćanskih mučenika i novih blaženika:

- »Novi blaženici su pred izborom odreknuća od vjere ili smrti za nju, ojačani milošću Božjom, stavili vlastito određenje u ruke Božje. Mučenici odbaciše i braniti se, ne zato što bi podcjenjivali život, već zato što su dokraja htjeli ustrajati u ljubavi prema Isusu Kristu.«

- »Prožeti vrlinom duboko življene svećeničke duhovnosti za promicanje zvanja, kao nasljednici apostolskog žara Blaženoga Manuela Dominga y Sola, njihov nas život, okrunjen palmom mučeništva, podsjeća na pospješenje tog apostaolata.«

Na naslovnoj stranici: *Ivan DULČIĆ: Kardinal Alojzije Stepinac, vitraj u kapeli Hrvatske katoličke misije u Essenu, izraden 1980.; lik Sluge Božjega uokviren je hrvatskim grbom i kamenom obavijenim trnovom krunom; prikaz simbolizira mukotrpnu, stradanjima ispunjenu, povijest hrvatskog naroda i patnju kard. Stepinca*

• »Dionizije Pamplona i njegovi drugovi mučenici nisu junaci u svjetskom ratu, već odgojitelji mladeži koji su se, svojim redovničkim svjedočenjem i naukom, suočili sa svojim tragičnim određenjem kao istinskim svjedočanstvom vjere, davši nam svojim mučeništvom posljednju pouku svoga života.«

• »Mučenici iz 'Družbe Marijine', Karlo Eraña, Fidel Fuidio e Jesús Hita, svojom su vjerom i svojim posvećenjem kršćanskom odgoju djece, slijedili Krista sve do samožrtvovanja. Kao marijanisti naučili su ljubiti cjelovito Prečistu Djevicu i kroz život su se stavljali pod njezinu zaštitu.«

• »Pred opasnošću za različite zajednice Kongregacije, Majka Ángeles de San José skupila je u jednom stanu redovnice koje ne imahu rodbine ni prijatelja spremnih da ih prihvate. Tu su, živeći u sestrinskoj ljubavi, otkrile kako su progonstvo, siromaštvo i trpljenje putovi koji vode k Bogu.«

Prigodnu propovijed Papa je zaključio ovim riječima:

»'A ti, Božji čovječe ... teži za pravednošću, pobožnošću, vjerom, ljubavlju, postojanošću, krotkošću'. 'Bij dobar boj vjere, osvoji vječni život na koji si pozvan i radi kojega si dao ono lijepo svjedočanstvo pred mnogim svjedocima!' (1 Tim 6, 11–12).

Ispovijest vjere, što je posvjedočiše novi blaženici s prinosom svoga života, kako potvrđuje Apostol, stvara posebne sveze između svakoga svjedoka (martyres) i Krista, koji bijaše prvi Svjedok (Martyr) 'pred Poncijem Pilatom' (1 Tim 6, 13).

Sam Krist, jedini gospodar svega stvorenoga, Kralj kraljeva i Gospodar gospodara (usp. Otk 17, 14) – je slava mučenika. On jedini, naime, 'ima besmrtnost i prebiva u svjetlu nedostupnu' (1 Tim 6, 16).

'Njemu čast i slava vjekovječna!« (Isto mj.)

Njemu, koji se radi nas učini siromahom da nas obogati svojim siromaštvom, slavom i čašću u novim blaženim mučenicima, koji danas oblikuju novo bogatstvo milosti i svetosti za svu Crkvu.«

Nadbiskup Stepinac i Crkva u Španjolskom građanskom ratu

U tom su strašnom ratu kao dobrovoljci Komunističke internacionale sudjelovali i mnogi jugoslavenski komunisti. Nakon povratka s tog bojišta hvalili su se odličjima dobivenim za stečene zasluge. Sluga Božji Alojzije Stepinac, slušajući stravične vijesti o ubojstvima biskupa, svećenika, redovnika, redovnica i Kristovih vjernika laika, na zvjerski način ubijenih u tom ratu, obratio se vjernicima Zagrebačke nadbiskupije posebnom okružnicom, koju je objavio Katolički List, u br. 39. od 24. rujna 1936. Žalostilo ga je, kad je kasnije čuo, kako su se pojedini jugoslavenski dobrovoljci hvalili brojem ubijenih svećenika i Kristu odanih vjernika. Solidarnost s Crkvom progonjenom u Španjolskoj predočio je svećenstvu i vjernicima, ovim riječima:

OKRUŽNICA Br. 130/Pr

Svima vam je poznato, kako već preko dva mjeseca bijesni u Španjolskoj strašni građanski rat. Njega su izazvali oni, koji nisu poštivali osobne, građanske i vjerske slobode, i koji se u provedbi svojih ciljeva nisu žacali ni zasjedničkih ubojstava, ni bezobzirnoga uništavanja najdragocjenijih spomenika španjolske katoličke i narodne kulture. I taj duh razvratnosti, koji se opire zdravom društvenom poretku i svemu onomu što je Božje, počinio je kroz krvave ruke svojih sljedbenika u ovom građanskom ratu najstrašnija i najodvratnija djela. Krvavo pogansko doba rimskih careva obnovilo se u gorem obliku u Španjolskoj. Kao što je nekoć Neron smolom obljepljivao kršćanska tjelesa te ih palio kao baklje, tako danas španjolski anarhisti i komunisti puni bezbožnoga bijesa i nasilja javno spaljuju tjelesa katoličkih biskupa, svećenika, redovnika i vjernika građanskoga i seljačkog staleža. Oni bez ikakve krivnje poubijahu na stotine svećenika i redovnica. Izgubivši svaki naravni stid, obeščašćuju kršćanske djevice, koje obeščašćene mrtve bacaju kroz prozore iz njihovih domova. Svete i požrtvovne redovnice, kojima je sav životni rad i djelovanje u službi odgoja djece i dvorbe bolesnika, bezobzirno ubijaju. Štoviše i mrtve vade iz grobnica, da ih obeščaste.

Ovaj su građanski rat u Španjolskoj već godinama spremali pokreti, koji su na svojim zastavama napisali bezboštvo; koji su si postavili za cilj uništenje katoličke Crkve, osnova kršćanstva, svih moralnih i vjerskih vrednota. Na čelo tih pokreta stupili su komunisti, koji su smatrali, da je došao čas da dignu revoluciju u *katoličkoj* zemlji Španjolskoj, pa da onda iz te komunističke tvrđave mogu svoju bezbožnu misao prenijeti i na afrički kontinent, da tamo unište cvatući kulturni rad katoličke Crkve u misijama. Baš u *katoličkoj* Španjolskoj htjeli su boljševici dati primjer čitavom svijetu, kako se preko noći dade srušiti utvrda najstarije katoličke kulture i civilizacije i kako tim putem treba poći i u ostalim *katoličkim* zemljama. Ali komunisti i ostali bezbošci, Bogu hvala, prevarili su se u svojim računima. Posljednji događaji dokazali su svemu svijetu, da se katolicizam u Španjolskoj ne da slomiti nikakvom silom. Herojstvo prvih kršćanskih mučenika tu se pokazalo u svem svom sjaju i veličini na tisućama mučenika, koji su dali svoju krv za svete ideale kršćanske kulture i civilizacije. Bez-

božnici su ubijali biskupe, svećenike, redovnike i redovnice, da bi tako zastrašili vjernike, ali su tim svojim krvavim djelima baš protivno polučili, jer su se iza mučeničke smrti vođa javljale tisuće drugih mučenika, koji su se oprli ubijanju, klanju i barbarstvu. Komunisti i anarhisti ubijaju goloruke katoličke građane i seljake, ali na njihova mjesta stupaju hiljade drugih heroja, mučenika i boraca. I ovdje se obistinila ona Tertulijanova riječ, koju je izrekao u vrijeme rimskih progona: 'Krv mučenika je sjeme kršćana'.

Španjolski je primjer pokazao čitavom svijetu što je komunizam i kakva je njegova razorna barbarska sila. Španjolski primjer morat će sve narode odvratiti od komunističkoga bezboštva i od svih onih struja, koje možda u dobroj vjeri drže, da se dade provesti suradnja za socijalnu obnovu čovječanstva ne na osnovu nauke katoličke Crkve, nego na osnovu nauke materijalističkog marksizma. Hrvatski narod, a u prvom redu hrvatski seljaci, moraju se učiti na ovom primjeru i uvidjeti, kako je neistinito sve ono, što komunistički agitatori pod raznim oblicima i u raznim prilikama potajno i javno pripovijedaju po našim hrvatskim mjestima i selima o tobožnjem »komunističkom raju«. Hrvatski seljaci moraju znati, da danas u Španjolskoj baš seljaci spašavaju svojom poštenom borbom staru katoličku kulturu i civilizaciju. Seljaci su se stavili na čelo te borbe i oni će izvojevati pobjedu.

Španjolski primjer mora otvoriti oči i onima, koji ravnaju sudbinom naroda, a koji na razne načine priječe blagotvorni rad katoličke Crkve; koji njen ugled i utjecaj nastoje što više umanjiti, osobito u katoličkom odgoju mladeži.

To je lijepo istkao Otac kršćanstva Sveti Otac Papa Pijo XI., kad je održao ovih dana govor španjolskim bjeguncima, u kojem je prikazao teško stanje katolika u Španjolskoj, pohvalio herojsko mučeništvo španjolskih biskupa, svećenika i vjernika, te pred čitavim svijetom najoštrije osudio krvava nedjela bezbožaca. On je ujedno preporučio svemu katoličkom svijetu molitve za ustrajnost u mučeništvu i borbi španjolskih katolika za prava Božja i prava društvenoga poretka. Štoviše u svojoj velikoj ljubavi naložio je svim katolicima, da prema progoniteljima katolika u Španjolskoj ne pokazuju mržnju, nego ljubav, i da se za njih mole nebeskom Ocu, da se u njihove pameti, kako izričito kaže Sveti Otac, »vrati jasno gledanje istine, da se njihova srca otvore k želji i bratskom traženju istinitoga zajedničkoga dobra i da se povrate k Ocu, koji ih željno očekuje i kojemu će biti najsvečaniji čas njihova povratka«.

Nadbiskup Stepinac propovijeda vojnicima u vojarni u Ljubljanskoj ulici u Zagrebu, 1938.; ministrirao mu je, sada već pokojni, gosp. Miroslav Premmerl; hvala njegovu bratu Marijanu za ovu slikovnu uspomenu

Izvršavajući želju vrhovnoga glavara i zajedničkog oca svega kršćanstva, a potaknut kraj toga toplim i vrućim molbama vjernika ove nadbiskupije, određujem, da se ova poslanica pročita vjernicima na pjevanoj svetoj misi u nedjelju 27. rujna nakon evanđelja; zatim da se istoga dana zvonjenjem pozovu vjernici poslije podne na blagoslov u crkvu, da se izloži Presveto Otajstvo i da se pred izloženim Presvetim Otajstvom izmoli sa čitavim narodom Sveta Krunica na nakanu, da milosrdni Bog skrati dane teške kušnje u Španjolskoj, a njezinim neprijateljima otvori oči i dade milost obraćenja. Ujedno neka se upozore vjernici, da kroz čitav mjesec listopad prigodom listopadske pobožnosti mole na ovu istu nakanu.

U Zagrebu, dne 20. rujna 1936.

Dr. Alojzije Stepinac, nadbiskup-koadjutor

Sluga Božji iste je godine još jednom, okružnicom br. 187/Pr., od 2. studenoga 1936., na molbe mnogih katolika Zagrebačke nadbiskupije, odredio da se »kod svakog Blagoslova u crkvama izmoli Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu za potrebe sv. Crkve u Španjolskoj. Na Božić pak ove godine želim da što veći broj katolika, napose cjelokupno članstvo Katoličke akcije, pristupi k sv. Pričesti na nakanu, da Bog mira što prije dade mir i slobodu katolicima nesretne Španjolske.«

Ne samo da je tom prigodom druge poticao na molitvu i solidarnost s progonom katolika u Španjolskoj, već je napomenuo kako će se i on sam pridružiti toj molitvenoj akciji, napominjući: »U tu ću svrhu i sam na Božić služiti svečanu sv. misu u prvostolnoj crkvi zagrebačkoj.«

Urednikova riječ

U mjesecu listopadu i studenom 1995. Papa Ivan Pavao II. proglasio je svetima i blaženima stotine Kristovih vjernika. Među njima su prepoznatljivi oni učenici Gospodinovi, koji su mučeničkom smrću zasvjedočili svoju ljubav i svoju vjernost Božanskom učitelju, jedinome Gospodaru života i smrti. Zastanimo na trenutak pred tom zbiljom Papine osjetljivosti za svjedoke vjere, koji su prinosom vlastitog života posvjedočili svoje kršćansko opredjeljenje.

Zaustavimo se ukratko, prema prikazu P. Joaqína Martina objelodanjena u *L'Osservatore Romano*, 1. listopada 1995., na svjedočanstvu dvojice mučenika: *Anselma Polanka*, biskupa u Teruelu e Albarracínu, i *Filipa Ripolla*, generalnog vikara istih biskupija, koji su, vezani dva po dva, s drugim zatvorenicima, 7. ožujka 1939., dovedeni na strminu zvanu »Can Tretze«.

»Prethodno su preko godinu dana proživjeli u zatvoru. Anarhisti su tražili od biskupa Polanka da povuče potpis na zajedničko Pismo španjolskog episkopata, premda mu se nudila i obećavala sloboda i laskave ponude promaknuća. Mons. Polanko je te ponude postojano odbijao govoreći: «Ja sam katolički biskup i moram slijediti upute rimskog Prvosvećenika. Činit ću samo ono što će mi svjetovati Sveta Stolica. Slušat ću upute Rima.«

Vjernost ovoga biskupa Isusu Kristu i njegovoj Crkvi, Rimskom biskupu i svojoj braći biskupima u Španjolskoj, bila je podržana vjernošću Filipea Ripolla, koji je slobodno i na osobnu pobudu odlučio pratiti svoga biskupa od časa uhićenja.

Ostadoše vjerni, do posljednjeg životnog daha, uprkos teškim trpljenjima i noseći u srcu pastirsku brigu za svoje biskupije, koje su se našle u stravičnom vjerskom progonu, kao i za druge, podijeljene bojišnicama.

Dok su postili u zatvoru, prisilno jer se nad zatvorenicima štedjelo u hrani, i dobrovoljno, jer su se bili odricali obroka u korist mlađih, nastavljali bi dobivati jakost od molitve. Njihovi stražari, naime, svjedoče, kako su ih vidjeli u neprekidnoj molitvi sve do posljednjeg dana života.

Toga su se jutra podudarno odvila dva događaja: jedan povezan uz djelovanje samovoljnog vojnog odreda, a drugi uz naredbe pretpostavljenih. Kad je kamion krenuo u nepoznatom smjeru, starješine te skupine vojnika znali su da se u kamionu nalaze zatvorenici čiji je put vrlo kratak, da su određeni za smaknuće. Stigavši na strimnu, zapovijedili su osuđenicima da siđu s kamiona i popnu se na uzvisinu. U tom času bolje su poznali put i određenje upravo oni koji će postati mučenici.

Poput svakog kršćanina u sličnoj prilici, zatražili su oproštenje od Boga za sebe same, ali, kao i svaki mučenik Katoličke crkve, zaiskaše, kako bi umrli opraštajući, oproštenje od Gospodina i za one koji će ih ubiti. U Teruelu, za vrijeme progonstva, Biskup je svojim svećenicima ostavio slijedeću poruku: 'Nasljedujući Prvog i uzora svih svećenika, Krista Gospodina, prinosite svoja djela i svoja stradanja... i molite Božanskog Učitelja: 'Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine'. U tom najpresudnijem času, za njih koji su toliko puta razmatrali o putu križa, sedam Kristovih riječi, prije izdahnuća, stopilo se u jednu.

Za vrijeme svoga biskupskog služenja, povjerljivo su očitovali Predsjedništvu biskupijske Katoličke akcije: 'Moramo očeličiti duh, kako bismo bili spremni na mučeništvo, ako bi bilo potrebno' (Polanko); 'Premda smo u opasnosti, moramo biti uvijek spremni na mučeništvo' (Tipoll).

U vremenu od jedne do treće poslijepodnevne ure, prema svjedočanstvu stanovnika sela Molí Calvet, čuli su se u različtim razmacima pucnji iz automatskog oružja. Nakon što su pronađena tjelesa ubijenih, nije bilo teško shvatiti jeku spomenute pucnjave.

U tri sata poslije podne, toga 7. ožujka 1939., zbio se njihov 'Veliki petak'.

U Pont de Molins ništa se o tome nije znalo sve dok, četiri dana kasnije, Pedro, pastir, nije napravio uzbunu. Pronašao je u Can Tretze 42 mrtva tijela, napola spaljenih. U hrpi tjelesa koja je grupa ubojica pokušala zapaliti benzinom, kako bi sakrila trag zlodjela, bila su i tijela pastira Crkve u Teruelu i njegova vikara. Zbog brzine napuštanja mjesta zločina ubojice su bacili na lomaču samo nekoliko tjelesa.«

* * * * *

Svjedočanstvo i smrt novih blaženika-mučenika dozivlje nam u pamet poruku Ivana Pavla II., iz pobudnice »*U susret nadolazećem trećem tisućljeću*«, kojom je želio potaknuti Crkvu na istraživanje svih mučenika i Kristovih svjedoka koji su, tijekom dvadesetog stoljeća, bili žrtve komunističkog progona.

Sveza ljubavi i podudarnost svjedočanstva obilježuje sve Kristove svjedoke koji su bivali lažno okrivljeni, nevino osuđeni i smaknuti ili k smrti nasilno privedeni.

U to zajedništvo Kristovih mučenika, nadamo se, bit će službeno ubrojen i Sluga Božji Alojzije Stepinac. ***Dovršenje postupka za njegovo proglašenje blaženim ima, nakon otpisa Kongregacije za postupke proglašenja svetaca, otpisom br. 1762-11/95. od 24. studenoga 1995., potpunu pravnu osnovu za takvo iščekivanje.*** **Tim je, naime, dokumentom Kongregacija dopustila da se život i smrt Sluge Božjega, na temelju dokumenata i svjedočanstava, može prikazati mučeničkim, ostavljajući konačni sud »đavlovom odvjetniku« (*advocatus diaboli*) i njegovim suradnicima, za to određenoj skupini povjesničara i teologa, koji će proučavati u tu svrhu predočene dokumente.**

Molimo za uspješan dovršetak ovog postupka.

Kršćanin bez mržnje – mučenik bez straha

Mons. Ratko Perić rođen je 2. veljače 1944. u selu Tuku u župi Rovišće kod Bjelovara (Zagreb. nadb.). Školovao se u Rotimlji i Crnićima, u Zagrebu je na Šalati maturirao, a na Katoličkom bogoslovnom fakultetu studirao je filozofiju. Teologiju je završio na Papinskom sveučilištu Urbaniana u Rimu magisterijem s temom: *Uloga kardinala Stepinca u odnosima između Crkve i države*. Zaređen je za svećenika 29. lipnja 1969. u Prisoju. Kao mladi svećenik bio je upravitelj župe u Trebinju i istodobno profesor opće povijesti i grčkog jezika u sjemenišnoj gimnaziji u Dubrovniku. Podkraj 1979. postaje rektorom Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu.

Posvećen je za biskupa 14. rujna 1992., kao koadjutor s pravom nasljedstva mons. Pavlu Žaniću. Upravu Mostarsko-Duvanjske biskupije, te Trebinjsko-Mrkanjske biskupije preuzeo je 24. srpnja 1993. Čitateljima Glasnika predstavlja se kratkim svjedočanstvom o mučeništvu kardinala

Mons. Ratko Perić, biskup Mostarsko-Duvanjski i Trebinjsko-Mrkanjski

U Katoličkoj crkvi za mučenika se drži onu osobu koja je položila svoj život svjedočeći svoju vjernost kršćanstvu, i to pred osobama ili ustanovama koje su kršćanstvu protivne, neprijateljske. U grčkom jeziku *martys* znači svjedok i mučenik. Zbirka imena i kratkih životopisa mučenika nazivamo martirologijem.

Tko je svjedok? Koja su temeljna obilježja pravoga svjedoka, mučenika? Tri su takva znaka bitna za pravoga mučeničkog svjedoka.

1) **Očevidac**. Za pravo i kvalificirano svjedočenje traži se osoba prve ruke. Tj. da je dotična osoba sama, osobno i fizički nešto doživjela, bila nazočna nekom događaju o kojem daje izvještaj, svojim očima vidjela, svojim ušima čula, što onda može izravno i potpuno prenijeti pred istragom ili sudom. Ako kazivanje nije iz prve ruke, ono lako postane rekla-kazala, tj. prepričavanje koje je drugotne važnosti. Samo izvorno kazivanje jest dokazivanje.

2) **Uvjereni kršćanin**. Međutim, kad se nađemo na vjerskom kršćanskom području, onda se kao »prva ruka« traži vjerski doživljaj, doživljeni događaj, iskustveno osvjedočenje ili uvjerenje neke osobe u kršćansku istinu i vrednotu. Vjerovanje dolazi iz slušanja, *fides ex auditu* (Tim 10, 17). Za najveći događaj kršćanstva – Isusovo uskrsnuće – nema nijednoga fizičkog svjedoka, jer nitko nije bio nazočan kad je Isus uskrsnoga jutra ustao iz groba. Ali bilo je dosta ljudi, apostola i drugih vjernika, koji su Uskrsloga vidjeli, s njim se susreli, jeli, razgovarali, i od njega primili poruke. To su svjedoci Isusa uskrsnuloga. Svjedoci »prve ruke«. Takvi svjedoci to kazuju drugima, slušateljima, koje uvjeravaju i utvrđuju u vjeri. Kad slušatelji tih svjedoka prihvaćaju i proživljavaju što su sami čuli, te prenose i očituju drugima, time i oni postaju kršćanski svjedoci. Autentični svjedoci. Tako možemo razumijeti Isusove rečenice: »Bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, Judeji, Samariji i sve do krajeva zemlje« (Dj 1, 8), odnosno: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Mt 28, 20)! Naše je svjedočanstvo na temelju Božjih argumenata.

3) **Kvalificiran izvjestitelj**. Od očevidaca ili vjerski osvjedočenih ljudi traži se da znaju obrazložiti svoje svjedočanstvo. Razumljivo izreći što su vidjeli i čuli, razgovjetno napisati i potpisati u što su se sami uvjerili. Ako nam netko ne zna pravo i mjerodavno opisati događaj, malo ćemo imati koristi od takva svjedoka i njegova svjedočanstva. Što blistavije svjedokovo svjedočenje, to u nama jače uvjerenje.

4) **Položitelj života**. Vrhunski izraz svjedočanstva jest u tome da netko položi svoj život za ono što tvrdi i svjedoči. Kao:

Hajdemo se okladiti da je ovo istina.

Hajde. Pošto?

Evo moja glava da je istina ovo što govorim!

Onaj dakle tko je kadar založiti ono što mu je najdraže i najdragocjenije, tj. svoju glavu, krv, život dati za ono što tvrdi, govori, propovijeda, taj postaje istinski svjedok. Kad daje glavu, tj. kad prolijeva krv svoju, onda je to životno svjedočanstvo.

5) **Stepinac – mučenički svjedok**. Mi smo ovdje zainteresirani za ovaj drugi vid svjedočenja, za vjersko ili vjerničko svjedočanstvo. U kojoj se mjeri mogu ova pravila primijeniti na Stepinčevo svjedočenje, mučeničko svjedočenje?

– Alojzije Stepinac, rođen 1898., do svoje 26. godine slobodno se i savjesno pitao, u svoj zamamnosti ovoga svijeta, je li on za svećenički poziv. Je li sposoban za svjedočenje kršćanskih načela i vrednota pred drugima, osobito svjedočenje za

božanske osobe i božanske darove? I kad se s pomoću Božjom dostatno uvjerio da je za svećenika, javio se 1924. u bogosloviju. Proveo je potrebno vrijeme školovanja i odgoja. Dao se zarediti i postao svećenik. Dapače, nakon tri i pol godine svećeništva, pozvan je 1934. od samoga Vrhovnog svećenika u Crkvi da prihvati službu nadbiskupa koadjutora, unatoč svojoj mladosti i neiskustvu. Predajući se u Božje ruke, u vjeri osvjedočen da u Crkvi može biti sretan i druge usrećivati samo ako se drži svetootačkog principa: »Ništa ne traži i ništa ne otkaži«, prihvatio se i Te velike zadaće.

– Najprije kao svećenik a potom kao nadbiskup koadjutor i od 1937. ordinarij, Stepinac je svojim propovijedima, okružnicama, spisima, prijevodima, pismima posvjedočio kako zna jasno izlagati ono što sam vjeruje i kvalificirano prenositi ono u što želi druge uvjeriti i u vjeri učvrstiti. Spreman na odgovor svakomu tko od njega zatraži »razlog nade« koja je u njemu i u nama (usp. 1 Pt 3, 15). Vjerujemo da će se početi objavljivati Stepinčeva sabrana djela koja su nastajala u konkretnim predratnim, ratnim i poratnim situacijama, na biskupskom dvoru, u zatvoru i zatočeništvu. I moći će se vidjeti sva ljepota i čistoća nauke, dobrote i svjedočenja.

– Napokon on je za svoje kršćansko uvjerenje bio kadar život položiti. Stoga je i mogao s »prežalosnog procesa« 1946. odlučno krenuti tim putem. Najprije u komunističku lepoglavsku tamnicu, zatim u krašićko zatočeništvo. Pred nasiljem i bezumljem ne popustiti ni za dlaku u principima: u svjedočenju za Boga, za Isusa Krista, za njegovu Majku Mariju, za Crkvu Božju, za katoličke vrednote i zasade, za svoje vjernike, za svoj hrvatski narod. Napisao je više puta tu odlučnost: u Krašiću 1951: »Od ovih principa ne odstupamo nikada, makar uz cijenu života.« A zna se, Bogu hvala, koji su njegovi principi. Crkva! Sa svom svojom otajstvenošću. Preporučuje se 1952. u molitve drugih da može »do kraja izvršiti svoju dužnost, pa makar to moralo biti i uz cijenu života«. Ne žali života, svjestan je da će ga možda i zahvatiti mučenička kruna. Godine 1958. piše: »Strpljivi moramo biti **usque ad effusionem sanguinis**«. Do prolijevanja krvi, do mučeništva. Ovaj njegov govor nije bio neka teorija, u zraku, nego konkretan kontekst u kojem se konkretno gubila glava.

U prosincu 1959, samo dva mjeseca prije smrti, izjavljuje svojim mučiteljima: Ako zbog vlastitih pisama »treba umrijeti, ja sam spreman«. Navodi kako su mu liječnici »izvadili« 34 litra krvi. Sve zbog uvjeta života u kojima ga drži bezbožni mučitelj, umjesto da mu omogući liječenje ili pusti k njemu liječnike koje on želi. To glasovito pismo završava galsovitim riječima: »Ja znam što je moja dužnost. Milošću Božjom ja ću je izvršiti sve do kraja, bez mržnje prema bilo kome, ali i bez straha od bilo koga.«

Bez mržnje – kao kršćanin;
bez straha kao svjedok, heroj,
mučenik!

U Mostaru, 23. prosinca 1995.

+ Mons. Ratko Perić, biskup

Želja za svetošću

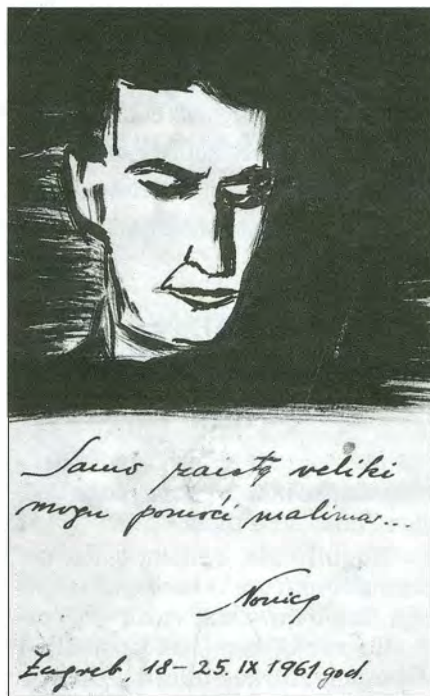
Pod svaku cijenu postati svet

Slušajući jednom propovijed Sluge Božjega, nadbiskupa Alojzija Stepinca, ostala mi je duboko utisnuta u pamćenje njegova rečenica, da čovjek kršćanin mora biti »vir desideriorum« – čovjek želja (Dn 9, 22; Vg). Doista, jedna od najuzvišenijih želja mora biti želja za svetošću.

Zato se traži uz milost Božju jaka i odlučna volja. Sv. Benedikt, a na pitanje sestre Skolastike, što je potrebno za svetost, odgovara: »Treba htjeti.«

Sluga Božji u svojim nagovorima čč. sestrama navodi više puta nešto slično. Jednom je pripovijedao kako je k sv. Tomi Akvinskom došla rođena sestra, i upitala ga: »Brate, što misliš, hoću li ja biti svetica?« A on joj odgovori: »Sigurno ćeš biti svetica, ako hoćeš.« Sve je dakle u tome: htjeti, naglašuje Sluga Božji.

U jednom drugom svom nagovoru Nadbiskup je Sestrama ispripovijedio ovo svoje sjećanje: »Kad sam god. 1925. bio u Rimu na studijama, bila je kanonizacija jedne redovnice. Od njene smrti prošlo je 100 godina. Kako je ona postala sveta? Jedna časna sestra upitala je svoje male učenice: 'Koja bi od vas htjela biti sveta?' Najedamput diglo se toliko ruku u zrak, koliko je bilo njih. A ona kao u šali reče, da će birati, koja će od njih biti sveta. Bacili su slamčicu. I slamčica je pala na

Lik Sluge Božjega (tuš; 1961.)

djevojčicu od 11 godina. Druge djevojčice su se tome smijale, no ta je mala to uzela posve ozbiljno. Uzela je slamku, otišla je s njom pred oltar Gospin i molila Majku Božju, neka joj bude pomoćnicom u duhovnom životu. Dvadeset i pet godina nakon toga postala je glavaricom jedne družbe. I ja sam imao prilike da budem kod njene kanonizacije, koju je obavio Papa Pio XI. To je blažena Bartolomeja.«

Dolazi mi u sjećanje jedan sličan događaj. Naime, dok se Sluga Božji nalazio na studiju u rimskom kolegiju Germanicumu, jedne proljetne večeri, prema pripovijedanju Mons. I. M. Emanuela, Nadbiskupovog kolege sa studija i kasnijeg biskupa u Speyeru, p. O. Pfülf, duhovnik, okupio je oko sebe pitomce i postavio im pitanje: »Koji bi od sadašnjih pitomaca mogao biti uzdignut na oltar?«. Svi su jednoglasno rekli: »Stepinac!« Alojzije nije bio prisutan tom razgovoru. Vjerojatno su mu kolege kasnije prenijeli sadržaj toga razgovora s duhovnikom. Mislim da je Alojzije ozbiljno shvatio kršćanski poziv za svetošću života i da je u tu svrhu žarko molio Presvetu Bogorodicu, koja mu je već toliko milosti bila iskazala.

Želja za svetošću traži jaku, čvrstu i nepopustljivu volju. Iako dobro vidim i znam što moram činiti da postanem svet, bez uporne volje ništa se ne postiže ni na materijalnom području, ni na duhovnom. Treba prevladati tolike kušnje, teškoće, napasti sredine i nadasve unutarnje borbe.

Sluga Božji Alojzije Stepinac nadvladao ih je svojom jakom i upornom voljom. Ostvario je u svom životu svetost. Postao je žrtva s Kristom, žrtva ljubavi do konca, kao i Krist. I s Pavlom može reći: »Trudio sam se više nego oni svi; ne ja, nego milost Božja sa mnom.« (1 Kor 15, 10).

Možemo i na Slugu Božjega, nadbiskupa Stepinca, s punim pravom primijeniti riječi kojom je on završio propovijed u crkvi Svete Marije u Zagrebu, o 15. obljetnici smrti dr. Ivana Merza, 9. svibnja 1943:

»Neki je sluga Božji zabilježio u svojoj knjižici: 'Jedina moja želja na ovome svijetu jest – pod svaku cijenu postati svet!' No za nas to nije samo želja nego je i nalog Krista Spasitelja: 'Budite dakle, savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski!' (Mt 5, 48).«

Sluga Božji Alojzije Stepinac to je milošću Božjom i ostvario.

P. Celestin TOMIĆ

Žrtva ljubavi za svoj narod

Dana 3. svibnja 1995., na predstavljanju knjižice: »Sluga Božji Alojzije Stepinac«, koja je sažeti prikaz njegova života, te ujedno vodič »Spomen-zbirke« iz Kardinalove ostavštine, smještene u prostorijama Nadbiskupskog dvora, dr. Stjepan Kožul, tajnik Zagrebačke nadbiskupije, iznio je zapaženo predavanje, iz kojega, za čitatelje Glasnika, donosimo, uz redakcijske podnaslove, najznačajnije misli:

Na pastirskom pohodu u Kotoribi

1. Osvjetljavanje Kardinalova svetačkog lika

Danas predstavljamo vodič »Spomen zbirke iz ostavštine Sluge Božjega Alojzija Stepinca« (...).

Bogu hvala, danas postoji već obilna literatura o kardinalu Alojziju Stepincu. Ovaj vodič želi poslužiti svojoj svrsi, da posjetitelje »Spomen zbirke« ukratko upozna s činjenicama života i djela Sluge Božjega Alojzija Stepinca. Ne želi biti opširan životopis ili znanstveni priručnik, koji analizira i utvrđuje događaje, nego polazi činjeničnim putem. Želi čitatelja informirati, želi dati glavne naglaske iz života i djela Sluge Božjega, kako bi potaknuo svakog posjetitelja da ispravno i dublje, u susretu s eksponatima »Spomen zbirke«, doživi bogatu osobu Sluge Božjega.

U Predgovoru nalazimo riječi našega Natpastira, koje je izgovorio 7. veljače ove godine u prigodi otvaranja i blagoslova te »Spomen-zbirke«. Uz Predgovor, Literaturu i Kazalo, autor donosi u 9 manjih poglavlja sam životopis Sluge Božjega Alojzija (str. 5.-67.), dok nam u 4 iduća poglavlja (str. 68.-100.) oživljava osobu Sluge Božjega Alojzija za sadašnji trenutak. Tu su njegove dvije oporuke, potom snažna aktualizacija njegove osobe i poruke, povezano sa sadržajem »Spomen-zbirke«, dok na kraju nalazimo neka od svjedočanstava o Sluzi Božjemu i molitvu za njegovo proglašenje blaženim.

Vodič i njegovo današnje predstavljanje želi da i pred našim očima zablista časni i svetački lik Sluge Božjega Alojzija, da srcem i dušom postanemo dionici njegove bogate i svijetle baštine.

2. Bio je on odvažan pastir Zagrebačke nadbiskupije

Povijesno gledano, dr. Alojzije Stepinac, mladi svećenik Zagrebačke nadbiskupije, postao je pastirom i poslužiteljem Evanđelja u Crkvi zagrebačkoj u dosta teškim okolnostima, s bremenitim naslijeđem. Idejna i ideološka borba, vođena od Francuske revolucije – kroz 19. i početkom 20. stoljeća – dobivala je svoje konačne obrise u vrijeme vođenja Zagrebačke nadbiskupije po njegovu predšasniku, hrvatskom metropoliti i nadbiskupu dr. Antunu Baueru. Ono što je na intelektualnoj razini postalo jasno, trebao je novi pastir Crkve zagrebačke dr. Alojzije Stepinac proročki proniknuti, te snagom Evanđelja i organiziranim vjerskim i crkvenim životom i svjedočenjem provesti u djelo. Bio je to veoma opsežan i težak zadatak, s obzirom na okolnosti života i rada naroda i Crkve u Hrvata. Crkva je još nosila rane starokatoličkog otpada iz svojih redova za nadbiskupa Bauera, određene inertnosti i duhovnog mrtvila, kao i neorganiziranosti pastorala po gradovima, po staležima, te crkvenim imanjima koja nisu uvijek služila svojoj svrsi. Jozefinistički duh ubro je danak u Crkvi, a liberalizam i slobodni zidari činili su svoje, utjecajni u gospodarstvu, učilištima i tisku.

Diktatorska centralistička vlast u Beogradu provodila je šovinističku velikosrpsku politiku protiv nesrpskih naroda i protiv Katoličke crkve u Kraljevini Jugoslaviji, u bliskoj suradnji kraljevskog dvora i Patrijaršije SPC, koja je srušila Konkordat između Kraljevine Jugoslavije i Svete Stolice 1937. godine na beogradskim ulicama. Narod se osjećao ugroženim u svom postojanju, imenu, jeziku, kulturi i vjeri od 1918. do 1941. godine, posebice nakon umorstva hrvatskih poslanika, na čelu sa Stjepanom Radićem, u beogradskoj skupštini, te nakon uvođenja stroge diktature 6. siječnja 1929.

U svemu tome zlu, što ga je proživljavao hrvatski narod i Katolička crkva u njemu, došlo je – uz velikosrpske ideje – i djelovanje razornih ideologija: masonerije, nacional-socijalističke partije (nacizma) i boljševizma ili komunizma, što je dovelo do Drugoga svjetskog rata, koji je na ovim našim prostorima imao krvave razmjere i gorki epilog i nakon rata: ubijanje stotina tisuća Hrvata od strane srbočetnika i boljševika u drami koju nazivamo Bleiburg i križni putovi.

U tom kontekstu valja nam promatrati život i djelo Sluge Božjega Alojzija Stepinca, uzornog pastira Crkve zagrebačke, koji je bio obrana i svjetionik u tim teškim danima, ali uvijek dosljedan poslanju iz vjere, iz Evanđelja, iz bogate baštine Učiteljstva Crkve. To je značajka koju nalazimo u brojnim dokumentima i koju pratimo tijekom čitava njegova života i kroz ovaj vodič.

3. Žrtva ljubavi za svoj narod

U takovoj situaciji naroda i Crkve, odgovornima se sigurno postavljalo pitanje, rečeno proročki i svetopisamski: »Tko će poći, i koga da pošaljem?« Pala je odluka Providnosti na mladog svećenika Alojzija, koji nije bio u igri i zbroju ljudskih procjena, koje često gledaju na moć, titule, kapital. Prema svjedočenju dr. Stjepana Bakšića, urednika Katoličkog lista i sveučilišnog profesora, Alojzija su »resile vrline. On je prava svećenička duša, za koju se može reći, da je 'secundum cor Jesu'. On je duboko odan molitvi, njega resi čednost i poniznost (...) On je srca milostiva prema sirotinji, koju ljubi ljubavlju Vinka Paulskoga obilazeći bijednike zagrebačke periferije, donoseći im utjehu i materijalnu pomoć u teškoćama življenja. Zato njegovo promaknuće s ljubavlju prate svi nevoljni i bolni, koji će u njemu naći milosrdnog Samaritanca. On je pun apostolskog žara za Kristov križ, zato imademo jamstvo, da će sveta Kristova stvar u ovo teško doba naći u njemu branića onom požrtvovnošću, o kojoj nam govore prva kršćanska vremena (...) Budući nadbiskup bit će svome vjernom puku najbolji otac i prijatelj, spreman da za nj moli, radi i trpi, da svim svojim moćima i sposobnostima bude žrtva ljubavi za svoj narod« (str. 13.).

Nadbiskup A. Stepinac na posveti crkve u Biskupiji kod Knina (1938.)

4. Predvoditelj duhovnog i moralnog preporoda u narodu

Ovo su proročke riječi, koje su se do kraja obistinile u osobi, životu i djelu nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca, a što potvrđuju i sve stranice životopisa u ovom vodiču. Očit je njegov smisao za organiziran pastoralni rad u nadbiskupiji: osnivanje župa, pastoralni i kanonski pohodi, karitas, katolički tisak, Katolička akcija, briga za svećenike i duhovna zvanja, Euharistijski kongresi, 1300. obljetnica pokrštenja Hrvata, Hrvatski socijalni tjedan, Tjedan kršćanske ljubavi, duhovne, molitvene i pokorničke akcije, ljubav za materijalna svetišta i slavu Bogorodice, skrb za svoj narod u cjelini i izvan Hrvatske, susreti s političarima, otvorenost prema pred-

stavnicima drugih vjeroispovijesti. Njegove poslanice, okružnice i pisma ostaju bogata baština njegove duše, vjere i srca, baština naše Crkve.

U susretu s velikim razornim ideologijama, komunizmom i nacizmom, koje su organizirano i terorom tlačile Europu, znao je braniti vjeru u Boga, buditi nadu i ljubav, ali i otvoreno braniti prava čovjeka i naroda, čuvajući neprolazna načela Evanđelja i nauka Crkve.

Njegovi prodorni govori, najjasniji i najglasniji od svih biskupa Europe u strahotu i noć Drugoga svjetskog rata, u obranu vjerskih i ljudskih prava i sloboda, prava čovjeka i prava naroda, osobito malih i potlačenih; njegovo držanje na »prežalosnom procesu« nakon rata, sve to očituje ga kao »svjedoka mirne savjesti« tog bolnog i teškog vremena. On to sažima u svom povijesnom obrambenom govoru 3. listopada 1946., koji bi trebao znati napamet svaki naš čovjek i vjernik, jer su tu raskrinkani i prokazani pravi tužitelji, tu su pokazani pravi zločini i zločinci, kao i godinu dana ranije u poznatom Pastirskom pismu katoličkih biskupa. Tu je ukazano da je to vjerski progon Crkve i njezina poslanja, da je u pozadini napad na Boga i čovjeka, napad na vječne istine.

Njegove oporuke svjedoče uvijek aktualne poruke za život i budućnost naroda i Crkve.

»On je žrtva ljubavi« za Boga i vjeru, za Crkvu i narod. Mogao je to biti jer je bio čovjek čvrste vjere i nepokolebljivog pouzdanja u Boga. Iz toga je rasla njegova ljubav prema Bogu i svakom čovjeku, jer je oblikovao svoju dušu na vječnim istinama katoličke vjere. Oblikovao se i vrlinom kršćanske jakosti, strpljivosti i predanja u volju Božju. Riječi prije preminuća: »Fiat voluntas tua!« – »Oče, budi volja Tvoja!« najbolje opečaćuju njegov životni hod sav usmjeren prema Bogu i za slavu Božju. Zar nije toliko puta obaran, ali ne shrvan govorio: »Mogu me slomiti, ali me neće saviti! Glavno je, da Božja stvar ide naprijed i da se duše posvećuju.«

U ovom 20. stoljeću, u kojem su tako žalosno i bez savjesti gažene vječne Božje i ljudske zasade, možemo reći da je Sluga Božji Alojzije osvjedočeni prorok savjesti. Čista savjest za njega nije samo izgovorena riječ, to je za njega čitav život. Čistom savješću svjedočio je svoju opredijeljenost za istinu, pravdu, odgovornu slobodu. Tim i takovim stavom uvrstio se u niz proroka evanđeoske slobode i istinske čovječnosti, pomažući i spašavajući tolike, bez obzira na narodnu i vjersku pripadnost, a svoju dosljednost platili su cijenom života. I to velikodušno, bez imalo žalosti!

Osobito je poznata njegova ljubav prema sv. Crkvi, Apostolskoj stolici u Rimu i Svetom Ocu, živom Petru naših dana. Prošao je uspravan i ispravan, vođen Božjim načelima. Zato nije bio *persona grata* ni u jednom režimu, svi su imali svoje tužbe, prigovore i planove da ga se ukloni s katedre zagrebačkih nadbiskupa, ali on je odživio svoj put žrtve i svjedočenja – na krilima kršćanske ljubavi!

Zaključak:

Dopustite da zaključim jednim primjerom: na veličanstvenom sprovodu prvostolnika Poljske, kardinala Stjepana Wišinskog u Varšavi, mladi su nosili veliki natpis: »Takovog oca, pastira i primasa Bog daje jednoj naciji svakih tisuću godina!«

Uvjeren sam da je dar Providnosti što je naša Zagrebačka nadbiskupija i cijela Crkva u Hrvata imala u teškim i prijelomnim vremenima takovog nadbiskupa i hrvatskog metropolitu, pastira i oca! Svojim primjerom, neumornim radom i žarom za Boga, Crkvu i narod, snagom molitve, Božje riječi i posvećenja, križem i radom, pripremio je narod i Crkvu u Hrvata za nova vremena u desetljećima komunizma i dolaska nove slobode, da ustraje u vjernosti i istini, slobodan za Boga i duše, pa makar i uz cijenu žrtve, poniženja i trpljenja, što je također glavna odrednica životnog puta svakog Kristova svjedoka. Time je postao najsvjetliji trag Crkve i »žrtva ljubavi za svoj narod«. Jer kaže i sv. Bonaventura, da je trpljenje »Isusov poljubac s križa izabranicima svoje ljubavi!« Hvala!

Dr. Stjepan Kožul

Kratki životopis (vodič 'Spomen-zbirke'): »Sluga Božji Alojzije Stepinac« može se naručiti na adresu Postulature ili Glasnika, Kaptol 31, 10000 Zagreb; cijena s poštarinom 35 kn.

Stepinac – sada mrtvu drži stražu

Gordi smo na Te,
jer ime Ti prođe širinom zemlje
na krajeve sve –
A s imenom Tvojim svetim i časnim
za Hrvatsku dozna čitav svijet.

Kad crveni tiran, paklenom silom
usklikom divljim istočnih stepa,
pođe da uništi rod nam i pleme,
riječ je Tvoja zaorila snažno
i glas njen, ko planinska jeka
odjeknuo zemljom svom.

Silan si stao na rodnome pragu
Da ognjišta čuvaš, vjerom što gore
A usta Tvoja u danima teškim
narodu svome utjehu zbore.

Ponosno svoje dig'o si čelo,
Smion je bio svaki Tvoj kret,
Pastir si ost'o, vjeran i dobar,
Ost'o si svet.

Al' silnik reče bez stida i srama:
»Izdajnik, krivac si doma i roda« –
jer ne htjede nikad zatajit Boga,
Prezreti ponos naroda svoga
Riječ: Sloboda!

I ljudska mu sudila sila,
No ona Božju zataji pravdu,
I pisanim slovom mržnje
Nađe mu grijeh –

A kroz usklik bezbožne rulje:
»Raspni ga, raspni!«
Sotonin čuo se hihot i smijeh
No umuknu brzo.......

Ko raspet Krist, Stepinčev lik se nad
Hrvatskom propeo cijelom
I sjenom svojom vjeran narod krili,
Kaplje muke u svoj kalež toči
Vječno bdiju one jasne oči

Stepinac – sada mrtvu drži stražu

Ivan Meštrović, 1960.

»Rase i narodi su Božje tvorevine«

Propovijed na završetku pokorničke procesije u Zagrebu, dne 31. listopada 1943.

Dragi moji vjernici,
draga moja braćo!

Završili smo evo veliku pokorničku procesiju u našem Zagrebu, koja je zaključak naših listopadskih pobožnosti u čast Majci Božjoj. I što da vam kažem na koncu ove procesije? Jedan pisac pripovijeda, kako je neki seljak donosio dnevno jednom pekaru u grad pet kilograma maslaca, što mu je trebalo za pečenje kruha, a od pekara isto tako svaki dan odnosio hljeb kruha pet kilograma težak. Dogodilo se jednog dana, da je pekar išao odvagnuti maslac. No kako li se začudio, kad je ustanovio da maslac što mu ga je seljak donosio nije težio pet nego samo četiri i pol kilograma. Zato pozove seljaka na red radi prevare. No seljak mu mirno odgovori: »Dragi prijatelju, ja nisam kriv za to. Jer ja imam doduše vagu, ali nemam utega, pa zato uvijek mećem na jednu stranu vage tvoj hljeb, a na drugu stranu svoj maslac. Koliko važe tvoj hljeb, točno toliko stavim i ja maslaca na vagu.« Pekar nije htio vjerovati. No kad je uzeo točniju vagu, vidio je da seljak ima pravo, pa je od tada pekar davao svojim mušterijama točnu mjeru kruha.

Pitat ćete me možda, što to ima posla s pokorničkom procesijom, kojoj se ponetko možda i porugljivo smijao, jer je izgubio vjeru u Boga? Odgovor je vrlo jednostavan. Vjerovali ljudi ili ne (jer to ne može Boga srušiti) Bog je naš Stvoritelj, a mi bijedni zemaljski crvi, koji svome stvoritelju dugujemo poštovanje i poslušnost, ili, drugim riječima, mi smo veliki dužnici Božji. A evo ima već više od dva stoljeća, da Europa a i čitav svijet, koji je htio biti pametniji od Boga, uskraćuje Bogu dužno poštovanje. Tko da

Prigodom blagoslova novog Karmela u Brezovici - 15. travnja 1944.

ocrta sav smrad, što je izbačen protiv Boga preko novina i knjiga samo u zadnjih dvadeset godina? Tko da vjerno ocrta zločinačke pobačaje izvršene u zadnjih dvadeset godina u ime tobožnje znanosti i tobožnjih socijalnih indikacija? Tko da opiše svu prljavštinu života tolikih bračnih drugova? Tko da opiše svu raspuzdanost i nepoštenje, što se u zadnja dva decenija opažala na morskim plažama i drugim kupalištima? Ta dovoljno se sjetiti samo naše rijeke Save. Ali što ćemo duljiti. Sve je naime opačine čovječanstva sažeo prorok u jednu riječ, kad je rekao: »Krivnja moja izađe na vrh glave moje; kao teško breme pritiskuje me!« (Ps 38, 5). Tako smo eto mi odvagnuli Gospodinu Bogu Stvoritelju svomu. Razumije se, da je onda i Gospodin Bog odvagnuo nama upravo kao i onaj seljak. Rekao je naime Krist: »Kakvom mjerom mjerite, takovom će se i vama mjeriti!« (Mt 7, 2). I odmjerio je Gospodin Bog čovječanstvu pravednom mjerom. Obraća u prah i pepeo njegova sela, koja su počela proklinjati sveto ime njegovo i oskvrnjivati dan Gospodnji, umjesto da ga blagoslivlju za kruh koji im daje i za zrak što ga udišu. Pretvara u prah čovjekove umjetnine, neka znade, da je najljepša umjetnina pred Bogom čista ljudska duša, koja je hram Boga živoga, a koju su toliki ljudi pretvorili grijesima u špilju razbojničku. Danas se ispunjaju riječi svetoga Pavla apostola: »Strašno je pasti u ruke Boga živoga!« (Heb 10, 31). I jer smo radi naših grijeha pali u ruke Boga živoga, koji danas poput groma obara ne samo pojedine gradove i sela, nego i čitave narode, to nam zdrav razum govori, ako hoćemo da se spasimo od potpune propasti, da nam se valja poput onih iskvarenih Ninivljana poniziti pred Bogom i iskrenom pokorom okajavati grijehe, što vape u nebo za osvetom. Evo zašto smo molili cijeli ovaj mjesec i čemu ova pokornička procesija!

Ona mi daje ujedno priliku, da javno odgovorim nebrojenim tajnim savjetnicima s lijeva i s desna, s brda i s dola, koji bi htjeli da predstavnicima katoličke Crkve sugeriraju, što bi oni imali činiti, da tobože na Crkvu ne pane krivnja za mnoga zla djela, koja su se zbila ili koja se zbivaju.

Jedni nas optužuju, da nismo pravodobno i da nismo kako bi trebalo ustali protiv zločina, koji su se zbivali po pojedinim krajevima naše domovine. Njima odgovaramo prije svega, da mi nismo niti želimo biti bilo čija politička trublja, koja prilagođuje svoj glas časovitim željama i potrebama pojedinih stranaka ili pojedinaca. Mi smo uvijek naglašavali u javnome životu principe vječnoga zakona Božjega, bez obzira radi li se o Hrvatima, Srbima, Židovima, ciganima, katolicima, muslimanima, pravoslavnima ili kome drugome. Ali mi ne možemo zvati na uzbunu niti fizički bilo koga siliti, da te vječne Božje zakone vrši, jer svaki čovjek ima slobodnu volju i svaki će za svoja djela odgovarati prema riječima apostolovim, da će »svaki svoje breme nositi« (Gal 6, 5). Zato ne možemo odgovarati ni za koju tu usijanu glavu u svećeničkim redovima. A da Crkva katolička ni u sadanjim vremenima nije nimalo zatajila u svojoj zadaći, pokazat će budućnost, kada će se mnogo stvari moći mirnije raspravljati i kada dokumenti izađu na vidjelo. Ali već da-

nas bismo željeli staviti na stanovite krugove, organizacije i pripadnike drugih narodnih skupina upit, da li je katolička Crkva huškala na rat, koji je donio tako strašne posljedice, ili netko drugi? Da li je katolička Crkva godinama stvarala u dušama nezadovoljstvo i podivljalost, koja je urodila tako žalosnim posljedicama? Koliko je puta u zadnja dva decenija katolička Crkva opominjala sve predstavnike kulturnog i političkog života, da se prestane gaženjem ljudskih i narodnih prava; da se prestane štampom i kinima rušiti plemenito čovještvo i ćudorednost u narodu. Sve je bilo uzalud. Vjetar se sijao usprkos svih naših nastojanja i opominjanja i izrodio u strašnu buru, koju svi pravi katolici s nama duboko žale, ali koju se kraj svih poštenih nastojanja nije dalo spriječiti. Zato prvoj grupi prigovaratelja odgovaramo: na vama se ispunja priča o seljaku i pekaru. A ako netko misli da Crkva katolička strepi radi toga svoga rada pred budućnošću, taj se ljuto vara. Ona stoji vedra čela i mirne savjesti, da pogleda u oči svakoj situaciji, koja bi mogla doći.

Odgovorit ćemo danas i onima koji nas optužuju s filokomunizma i tobožnje neaktivnosti u današnjim vremenima. Katolička Crkva nije organizacija od danas do sutra, nego je organizacija, koja je preživjela i još će preživjeti nebrojene države i narode, nazore i organizacije. Ona nije ustanova, koja bi danas sklapala s komunizmom paktove, a sutra to isto negirala i vodila rat do istrebljenja. Crkva je katolička nebrojeno puta i kod nas svoje rekla i kod toga ostaje. Nikada Katolička Crkva ne može priznati sistema, koji bi htio oduzeti seljaku njegovu zemlju, obrtniku njegovu kućicu, privatniku poštenim trudom stečenu imovinu, radniku i čovjeku uopće, njegovu dušu. Ako su socijalne reforme potrebne, kao što jesu, ako je pravednija razdioba dobara potrebna, kao što jest, i što i mi naučavamo, onda nitko nije dao za to boljega rješenja od Pape Leona XIII. i Pia XI. u onim besmrtnim enciklikama »*Rerum novarum*« i »*Quadragesimo anno*«. To je naš socijalni program. On je do savršenstva dotjeran u našim redovničkim za-

Sa sveučilištarkama, križaricama: članicama »Uskrsne borbe« - akcije poticaja za uskrsnu ispovijed, na Cvjetnicu, 2.IV.1944.

jednicama, u kojima je moguća takova forma života samo zato, što mu je temelj Bog, a vez između podređenih i potčinjenih te jednakih kršćanska ljubav, posvećena na Kristovu križu. I kad kažemo, da ne možemo priznati sistema, koji bi htio seljaku oteti njegovu zemlju i učiniti ga državnim robom, onda se povrh zdravoga razuma upiremo na iskustvo, koje govori, da će naš seljak prije izginuti, nego se dati zarobiti na svojoj vlastitoj zemlji. Ne možemo nadalje priznati sistema, koji bi negirao obitelj, u kojoj Crkva gleda Božju instituciju i temeljnu stanicu svakoga naroda. Htjeti muža i ženu učiniti bračnim drugovima samo na vrijeme, dok postoje sjetilne veze; htjeti obitelji oduzeti sveti sakramentalni značaj i zapriječiti, da bude izvor života i odgajalište djece; htjeti dijete oteti roditeljima i proglasiti ga svojinom države: znači pokolebati prirodni zakon života u njegovim temeljima, znači uništiti ne samo obitelj nego i sam narod i državnu zajednicu. Ne možemo nadalje priznati sistema, koji bi htio negirati osobnoga Boga, Stvoritelja svijeta, a ispovijedanje vjere u Boga svesti unutar četiri zida, gdje te nitko niti vidi niti čuje. Ne možemo priznati sistema, koji bi htio već maloj djeci zapriječiti poznavanje Boga po vjeronauku u školama, što ga predaje svećenik. Ako je čitav vidljivi svijet tvorevina Božja, kao što jest, a ne puki slučaj, jer slučaj je bog luđaka, onda čitav svijet mora odavati poštovanje Bogu; mora mu ga odavati u čitavom javnom životu! To je naše stanovište, od kojeg se ne odstupa ni uz cijenu života, i budućnost će kao i uvijek pokazati, da je katolička Crkva imala pravo, i da drukčije ne može biti! I ta načela ispovijedamo ne od danas do sutra, niti iz straha ili koristoljublja, nego iz unutarnje nužde, svijesni, da to odgovara volji Boga Stvoritelja. To je naš odgovor, da je katolička Crkva filokomunistički raspoložena, ili možda pristrana. A možda bi ti isti, koji nam stavljaju taj prigovor bolje učinili, da pokucaju na vrata vlastite savjesti i da se upitaju, nisu li mnogi, koji se skrivaju po šumama, otišli onamo ne iz kakva uvjerenja o istinitosti komunizma, nego često puta iz očaja radi nečovječnih metoda nerazboritih pojedinaca, koji su mislili da mogu raditi što ih je volja, i da za njih ne postoji zakon ni ljudski ni Božji. Nije li se možda i tu ispunila priča o pekaru i seljaku? I Crkva, koliko god osuđivala strašna razaranja, da li ih je mogla spriječiti, kad se onako olako prelazilo preko njezinih lijepih savjeta?

Odgovorit ćemo konačno i onima, koji nas optužuju, da smo pristaše rasizma, jer kako vidite, katolička je Crkva u nečijim glavama za sve kriva. Mi smo svoje stanovište prema rasizmu definirali otkad rasizam postoji, a ne možda danas. A to stanovište je kratko i jasno. Katolička Crkva ne pozna rasa koje gos-

poduju i rasa koje robuju. Katolička Crkva pozna samo rase i narode kao tvorevine Božje, a ako koga više cijeni, to je onaj, koji ima plemenitije srce, a ne jaču pesnicu. Za nju je čovjek jednako Crnac iz Centralne Afrike kao i Evropejac. Za nju je kralj kao čovjek u kraljevskoj palači upravo tako čovjek kao i zadnji siromah i ciganin pod šatorom. Ona među njima ne pozna bitne razlike kao čovjeka. Jedan i drugi imadu neumrlu dušu, jedan i drugi su istog kraljevskog podrijetla, vukući svoju lozu od Boga Stvoritelja. To je rasni nauk Katoličke crkve, a sve su drugo obična podmetanja, za koja vrijede riječi – u laži su kratke noge! Katolička Crkva ne može priznati, da koja rasa ili narod, zato što je brojčano jači i bolje oboružan, smije počinjati nasilja nad brojčano slabijim i manjim narodom. Mi ne možemo odobriti, da se ubijaju nevini zato što je možda tkogod iz zasjede ubio jednog vojnika, pa bio on i najplemenitije rase. Sistem strijeljanja stotina talaca radi zločina kojem se ne može otkriti krivca, poganski je sistem, koji nije nikada urodio dobrim plodom niti može uroditi. Jer je sasvim sigurno, ako bi se ovakvim mjerama kušalo napraviti reda, da će mnogi i mnogi od onih, koji su do sada slušali glas Crkve, makar izloženi teroru, kušati konačno također potražiti spas u šumama. Neće li se onda opet ispuniti priča o pekaru i seljaku?

Vidim konačno upit vas hiljada, koji ovdje slušate, a kakav onda poredak zastupa katolička Crkva, kad se danas cijeli svijet bori za novi poredak? Mi, osuđujući sve nepravde, sva ubijanja nevinih, sve paleže mirnih sela, sva zatiranja sirotinjskih žuljeva, mi, žaleći nevolje i boli sviju, koji danas nepravedno pate, odgovaramo ovako: Crkva je za onaj poredak, koji je toliko star, koliko i deset zapovijedi Božjih. Mi smo za poredak, koji je napisan ne na raspadljivom papiru nego u savjesti ljudskoj prstom Boga živoga. Temelj je toga poretka Gospodin Bog, koji se ne gubi u paragrafima kao zemaljski zakonodavci, već je čitav poredak sažeo u deset riječi, deset zapovijedi Božjih. Bogu smo dužni dati čast i slavu, jer je naš Stvoritelj. Roditeljima, poglavarima i domovini ljubav, poslušnost i žrtvu ako ustreba. Naš bližnji, zvao se kako mu drago, nije šaraf u državnoj mašini, bila ona obojena crveno ili crno, sivo ili zeleno, nego je slobodno dijete Božje, brat naš u Bogu. Zato bližnjemu moramo priznati pravo na život, imetak, čast, jer je pisano – ne ubij, ne ukradi, ne reci lažnoga svjedočanstva na bližnjega svoga! Imamo poštivati njegovu obitelj, jer je pisano prstom Božjim – ne poželi žene bližnjega svoga! Imamo poštivati i sami sebe – jer je pisano – ne sagriješi bludno! I ljuto bi se varao, tko bi mislio, da iza ovoga poretka nema sankcije za prestupnike. Ta sav ovaj strahoviti kaos, što ga proživljuje svijet, nije ništa drugo nego kazna za prestupak deset zapovijedi Božjih, prezir Kristova evanđelja. I ako čovječanstvo ne bude htjelo priznati ni sada Božjeg autoriteta nad sobom, sasvim je sigurno, da će desnica Božja još jače udarati.

Draga moja braćo! Naša je pokornička procesija na svršetku. Kad je Isus Spasitelj naš prolazio Jerihonom, vikala su dva slijepca za njim: »Sine Davidov, smiluj nam se!« – »Što hoćete da vam učinim?«, upita ih Isus? »Gospodine, da progledamo«, odgovoriše slijepci. I mi zaključujemo našu procesiju vrućom molitvom Gospodu Bogu našemu: »Gospode, daj da progledaju svi, koji su slijepi, i da upoznadu, da nema mira ni sreće nijednom čovjeku, nijednoj obitelji, nijednom narodu, nijednoj državi bez Tebe, Boga Stvoritelja! Jer stoji pisano danas i do vijeka: 'Ako Gospod ne gradi kuću, uzalud se trude, koji ju grade, i ako Gospod ne čuva grada, uzalud bdiju koji ga čuvaju!' (Ps 126, 1). Daj, da svi ljudi upoznadu, da si nam Ti Otac, a mi svi bez razlike boje, jezika i oblika tvoja djeca, a među sobom braća. I ako smo do sada lutali putevima, koji vode u propast, neka se vratimo na puteve zapovijedi tvojih, na put Kristova evanđelja, koje se slijepima može činiti teško i gorko, ali koje je jedino u stanju usrećiti sve ljude i narode! Amen.«

Arhiv Postulature, Svezak XXIV, 1720–1723.

Brojni vijenci na grobu Sluge Božjega bili su isprepleteni lovorovim lišćem i palminim granama: simbolima mučeništva i pobjede

Vezeni pokrov kojim bijaše ukrašen odar Sluge Božjega

U društvu s hrvatskim kandidatima za čast oltara

BRAT IVAN BONIFACIJE PAVLETIĆ

Katolička crkva u Hrvata već niz godina posvećuje osobitu pozornost onim svojim kćerima i sinovima koji su prošli zemljom »čineći dobro« i preselili se Gospodinu na glasu svetosti ili mučeništva. Čitateljima Glasnika pokušat ćemo u slijedećih nekoliko nastavaka predstaviti te kandidate za čast oltara, kao pobudu na radostan kršćanski život, zauzeto apostolsko djelovanje, svjedočenje kršćanskih istina i primjenu vjerničkih načela u svagdanjem životu. Sigurno će mnogi od nas, po zagovoru tih plemenitih i Bogu dragih duša osjetiti zbilju njihova nasljedovanja Krista Gospodina i moć njihova zagovora. U ovom broju pokušajmo upoznati Slugu Božjega o. Bonifacija Pavletića.

Oživiti spomen na hrvatske ljude na glasu svetosti: Brat Bonifacije Pavletić (1864-1897.)

Hrvatskom narodu, gradu Rimu i svijetu umjetnosti darovano je prije mnogo godina prepoznatljivo ime, ime Hrvata koji je bio najveći u najmanjem: maximus in minimis. Mislim na Julija Klovića. No, hrvatski je narod dao i druge velikane duha, koji zaslužuju istu oznaku uraslu u svakodnevnost redovničkog života. Kristova ikona u osobi brata Ivana Bonifacija Pavletića, člana Kongregacije sinova Bezgrješnog začeća, dobila je obojenost po riječima ostvarenja izreke: *qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter* (Izr 10,9 Vg).

Ivan Pavletić rođen je, kao drugo od četvero djece Marijana i Ane, u blizini Kutine (Zbjegovača) i kršten istoga dana, 25. lipnja 1864., u kutinskoj župnoj crkvi – dakle, prije točno 130 godina. S jedanaest godina ostaje bez oca i majke, no obiteljski roditeljski dom i u tako kratkom vremenu ostavio je u njegovu duhovnom životu nezaobilazne odrednice. Iako u životopisu – usp. Silvio Vismara osb, *Fratel Bonifacio Pavletic. Appunti biografici*, Congregazione Figli dell'Immacolata Concezione, Roma, 1994. /pretisak izdanja iz 1933./ – prevladava duh nama već stranog stila, duh vremena s početka ovog stoljeća, može se lako uvidjeti da je oblikovanje kroz obitelj gojilo u njemu čistoću duha, oduševljenje za trajne vrijednosti, s osobitim naglaskom na poslušnosti, skromnosti i spremnosti na kršćansko služenje, što biva poticano sudjelovanjem u liturgijskom životu od najranijih dana. Želio je studirati medicinu, no okolnosti mu to nisu dopustile, te konačno završava postolarski obrt u Kutini. Život ga 1886. odvodi u Graz, gdje se uključuje u Katoličko društvo mladih radnika. Upravo u Grazu Ivan osjeti poziv za nasljedovanje Krista u redovničkom životu. Ta je odluka postala još čvršća i određenija kada je susreo prijatelja Alberta Muellera, te se poučen njegovim primjerom oduševio za odlazak u Rim. Mladoj zajednici Concettista (osnovanoj 1865.) Ivan se pridružuje u bolnici »Santo Spirito« 1887. godine. Ova je kongregacija osnovana prvotno za laike koji žele pomagati u bolnicama i sirotištima. Već od prvih dana lako su vidljive crte duhovnog ozračja, u kojemu Ivan razvija svoju karizmu: ljubav prema osami, poslušnost i poniznost *ad apsurdum christianum*, poštivanje redovničkog pravila, te iznad svega beskrajna ljubav i sućut prema bližnjima. Ime Bonifacije dobiva po bratu Bonifaciju Junker, kojemu je bio sličan po poslušnosti i pobožnosti, a koji je umro neposredno pred njegov dolazak u Kongregaciju, tako da je utemeljitelj Kongregacije Bezgrješne, p. Monti, za njega rekao: »Gospodin nam je poslao drugog Bonifacija.« Godine 1890. (6. siječnja) polaže prve zavjete, a iste godine odlazi na službu viceprefekta u sirotištu u Saronno u Lombardiji. Odgajao je djecu odgajajući sebe, kako piše životopisac. Veliku vrijednost i značenje daje šutnji, koju je smatrao i sredstvom i plodom duhovne zrelosti. Običavao je govoriti: »Tko ne voli šutnju, nosi odijelo, ali nije redovnik.«

Njegovo krhko zdravlje bilo je sve više slamano tuberkulozom. Na kratko ga oporavlja istočnorimski zrak mjestašca Capranica, u kojem se nalazi na oporavku u ljetnim mjesecima 1895. Vratio se u Rim, gdje vrši dužnost učitelja novaka. Vjerujem da su najčešće riječi u njegovu životopisu: poslušnost i poniznost. Svojom jednostavnošću bio je uzor svakom redovniku. Opisuju ga kao *libro vivente, regola incarnata, interpretazione del carisma*. Čini mi se da nema ljepših komplimenata i boljeg određenja svetosti jednog redovnika ili redovnice od ovih riječi: živa knjiga, utjelovljenje pravila, tumačenje karizme, te da može biti suvremen po tim oznakama za svako vrijeme Crkve, posebno za ovaj naš trenutak, u kojem se traže pu-

tovi oživljavanja redovničkog poziva. Vječne zavjete polaže 1896. (25.3.), nešto više od godine dana prije svoje smrti.

Brat Bonifacije, jednostavan hrvatski čovjek, usredotočen na služenje drugima, sličan kipu koji ne mari kakvo odijelo nosi, mami odlučnošću nasljedovanja i vjerodostojnošću puta kojim je moguće promijeniti svijet. Za njega je ljubav prema Bogu i drugom čovjeku društvena obveza, a liturgijski život izvor privlačnosti dobra. Posljednji je put proslavio Euharistiju 1. studenoga 1897., a samo tri dana kasnije umire u trideset i trećoj godini. Životom i smrću dar je općoj i hrvatskoj Crkvi, dar je Zagrebačkoj nadbiskupiji i njezinu jubileju 900. obljetnice, dar je Vječnomu gradu i nama koji ga se sjećamo kao slike, za koju mnogi tvrde da je ispunjenje uronjenosti u Krista i kao takva postaje živi poticaj za nasljedovanje.

Ipak, ispravimo ili nadopunimo onu oznaku s početka. Nemojmo ga zvati *maximus in minimis*. Nazovimo ga možda kršćanskijim imenom, nazovimo ga riječima njegova subrata Eugenia Arlatia, u kojima se razaznaje poziv svakog kršćanina: *Fuit ille vere extraordinarius in ordinariis*. Upravo takav život, koji nije protkan nikakvim vanjskim posebnostima, čini se bliz, no ujedno i nedohvatljiv, privlačan u odlučnoj vjernosti zacrtanim idealima.

Ako ovaj spomen postane posadašnjen u životima mladih, koji bi s oduševljenjem prihvatili poziv na služenje, na mjestima na kojima se najjasnije očituje ljudska krhkost, napuštenost i bijeda: u bolnicama i sirotištima, Crkva bi bila bogatija u zaživljenosti Isusove riječi: »Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste.« (Mt 25,40) Ovaj je spomen ujedno zahvala svima koji su već stavili svoje živote u službu onima koji trpe bolest ili trebaju kršćansku pomoć u ljudskom rastu, ostavši bez roditelja.

Ivan Šaško

Nadbiskup Stepinac i mladi

Piše: Marija Makuc Pojatina

Promatram i listam požutjele stranice skromnih novina pod naslovom: »Djevojački svijet« – Mjesečnik za katoličke seljačke djevojke – Godina I. Zagreb, 1. siječnja 1941. Broj 1. Časopis je imao samo četiri stranice formata 23x31 cm.

Od tog prvog broja pa do danas 1994. prošlo je više od pola stoljeća... Sjećanja se bude na dane rane mladosti u gimnaziji Sestara milosrdnica u Zagrebu, a zatim na studije na zagrebačkom Filozofskom fakultetu.

Već prvih godina svoga biskupovanja nadbiskup Stepinac osniva Katoličku akciju (KA). Jedno od prvih đačkih društava započelo je radom na gimnaziji ss. Milosrdnica u Zagrebu, a prvo primanje u KA naše gimnazije obavio je uz sv. misu i propovijed sam nadbiskup u crkvi sv. Vinka. Dosta je nas učenica pristupilo u KA, a većina je od nas bila od prije u Marijinoj kongregaciji naše gimnazije. Od prvog početka rada u KA osjetile smo da se istodobno članstvo u Kongregaciji i u KA izvanredno nadopunjuje. U tim đačkim i studentskim godinama naše su mlade duše težile za uzvišenim, dalekim ciljevima, i osjećale da u nama raste stvaralačka snaga i želja za ostvarenjem nečega lijepa i uzvišena. Upoznavajući se sa svrhom i ciljevima KA, koji se zasnivaju na jednoj od temeljnih vjerskih istina o općoj prisutnosti Božjoj i bezgraničnoj Božjoj ljubavi prema čovjeku, koja ujedno traži od čovjeka da u svakom drugom čovjeku, svom subratu, gleda i poštuje sliku Božju. Ta spoznaja treba obavezno poticati na djelovanje, na akciju da u našem životnom krugu dokazujemo vjeru u opću Božju prisutnost i bezgraničnu ljubav Božju, koja se posebno očituje u Kristovoj smrti na križu i u njegovom Uskrsnuću. Na temelju te spoznaje s oduševljenjem pristupile smo u KA, uvjerene da bi rad u KA ispunio naše težnje za dalekosežnim i uzvišenim ciljevima.

Već u gimnaziji imala sam priliku upoznati, preko moje mame, i druga omladinska društva KA, a ne samo đačka. Moja je majka bila profesorica kemije, fizike i matematike. Iako je vrlo voljela svoju kemijsku struku, ipak je u slobodno vrijeme proučavala filozofska i teološka djela i bila je duboko religiozna. Nadasve je voljela svoje profesorsko zvanje. Imala je mnogo ljubavi i razumijevanja za mlade, pa su joj njezini đaci dali nadimak »Mamica«. Mama se odmah oduševila za rad u KA i posebno je zatražila da se posveti ženskoj radničkoj omladini, jer je već prije s ogorčenjem zapažala, da se tim

mladim, pogotovu djevojkama, posvećuje najmanja pozornost, a žive u teškim životnim uvjetima. Tako je uz suradnju s franjevcima u Vrbanićevoj ulici bilo osnovano i organizirano Okružje KA ženske katoličke radničke omladine pod kraticom KROMK-e. Duhovnik je bio franjevac Mate Vodanović, a predsjednica moja majka. Mamin me rad vrlo zanimao, pa sam je već kao gimnazijalka pratila na sastanke. S mojim radničkim vršnjakinjama brzo sam uspostavila kontakte i iskreno ih zavoljela. Ujedno sam upoznala kako fra Mate i moja mama pripremaju rad s djevojkama: najprije se prema smjernicama pripremljenima u Nadbiskupiji utvrđuje godišnji plan rada, koji se razradi u pojedinostima, kako bi se onda sistematski obrađivao na sastancima. Pripremali su se pismeni materijali, primjerice ankete i drugi razni pisani tekstovi. Naše Okružje KROMK-i surađivalo je s belgijskom KA radničke omladine, koja nam je slala svoje materijale, a fra Mate i moja mama su ih prevodili s francuskog, prilagođujući ih našim prilikama.

Poslije mature, većina nas, članica gimnazijske KA, upisala se na fakultet. Imale smo sreću i mogućnost upisati se na fakultet koji je pojedina od nas željela. Prvi je semestar prošao u prilagođivanju na način sveučilišnog studija i upoznavanje odabrane struke. Odabrani predmet studija postaje sve zanimljivijim. Ali... ali mi težimo za još nečim višim! Naša neiscrpiva mladenačka životna energija poticala nas je da se prihvatimo rada u KA. Stupile smo u vezu s generalnim duhovnikom KA za cijelu nadbiskupiju, preč. Pavlom Jesihom. On je odmah s veseljem prihvatio tu našu želju i predložio nam da se latimo vođenja SKOMK-i, tj. KA za seljačke djevojke. Iako smo većina nas bile »gradska djeca« i selo poznavale više iz književnosti nego iz realnog života, objeručke smo prihvatile taj izazov naših mogućnosti. Po savjetima i uputama preč. Jesiha odmah smo se latile posla: trebale smo obići naša dosta brojna društva i upoznati se s njihovim radom kao i teškoćama s kojima se susreću. Ovi posjeti društvima bili su za nas vrlo uzbudljivi i korisni doživljaji. Naši roditelji to nisu rado prihvatili, jer su se bojali da ćemo zapustiti studij. Ali neiscrpivom mladenačkom energijom mi smo svladale sve zahtjeve fakulteta, i to dobrim ocjenama. Ne samo da smo posjećivale društva, nego smo i u Zagrebu organizirale nekoliko jednodnevnih (za bližu okolicu Zagreba), te dvodnevne i trodnevne tečajeve za one iz daljih mjesta. Neke od tih tečajeva posjetio je i nadbiskup Stepinac. Iako je bio preopterećen svojim dužnostima, za mlade, bilo koje grane KA ili Križarskog bratstva, ili koje Marijine kongregacije ili Domagoja, Nadbiskup je uvijek našao vremena da se sastane s mladima i da im održi pobudne riječi. U tim prilikama upijali smo svaku njegovu riječ. U njegovim nagovorima i propovijedima posebno nas se doimalo često navođenje citata iz Sv. Pisma, bilo Novog bilo Starog Zavjeta. »Citira ih ko' iz rukava!«, zadivljeno smo primjećivali te dodali: »Naš dragi Lojzek doista zna cijelo sv. Pismo na pamet!«

Ali ono najvažnije što se kod njega zapažalo nisu bile prazne riječi, već njihov najdublji sadržaj! Uz navođenje sv. Pisma on je svoju misao znao potkrijepiti kakvom anegdotom ili pričicom.

U druženju s mladima on nije pristupao autoritetom uglednog profesora ili crkvenog dostojanstvenika, već jednostavno, iskreno i otvoreno, pun ljubavi, poput starijeg brata koga se mora voljeti.

Kad je govorio na našim skupovima ili s propovijedaonice, iz njega je isijavalo neko dostojanstvo, ali i strahopoštivanje pred nadbiskupskom dužnošću. Kad je u katedrali u sjaju biskupskog ornata prolazio kroz guste redove vjernika dijeleći im blagoslov, svojim upravo kraljevskim dostojanstvom, budio je predodžbe na plemenitog vladara iz bajke, koji je pripravan i vlastiti život položoti za dobrobit svoga puka. U svojim nagovorima i propovijedanjima nije mnogo spominjao riječ »žrtva«. Ali njegova duša je kao živjela u ozračju spremnosti za svaku i najtežu žrtvu...kao da je svakim danom u njemu rastao predosjećaj skorih patnja i velikih žrtvovanja. Svojom osobnošću i svojim riječima nadbiskup Stepinac u našim je mladim i poletnim dušama podržavao i učvršćivao naše težnje i želje za najvišim duhovnim vrednotama i ciljevima.

Na temelju stečenih iskustava prigodom posjećivanja društava, te održavanjem tečajeva, došle smo do zaključka da bi se najuspješnija suradnja Okružja i društava mogla ostvariti izdavanjem mjesečnika namijenjena seljačkim djevojkama. Mjesečnik smo nazvale »DJEVOJAČKI SVIJET« – Sadržaj lista morao se temeljiti na godišnjem planu rada Okružja SKOMKI-i. Svaki broj trebao je donositi duhovno štivo za duhovnu izgradnju djevojaka, zatim za svaki mjesec konkretne prijedloge i sadržaj dnevnog reda za svaki sastanak, konkretne akcije apostolata za dotično razdoblje, izvještaje društava, dopise društava, razne vijesti. Za opću izobrazbu donosio bi kraća djela ili ulomke iz svjetske ili domaće književnosti, a za korisne savjete i upute za domaćinstvo i gospodarstvo bila je određena rubrika »Iz Jalžičine košare«. Kad smo s tako razrađenim planom upoznale naše Okružje i našeg o. duhovnika Klarića kao i preč. Jesiha, prihvatili su ga i zatražili da zajedno s Katoličkom tiskarom, u kojoj će se mjesečnik tiskati, donesemo prijedlog troškova. Kad je definitivni plan s troškovnikom prihvatilo i Okružje i oba duhovnika, trebale smo predsjednica Okružja Jelena Astaloš, moja dobra prijateljica još iz gimnazije, i ja predati primjerak plana i Nadbiskupu.

U to isto vrijeme trebale smo u Zagrebu organizirati dvodnevni tečaj. Tečajnicama smo morale osigurati i skromnu prehranu, a hranu je već bilo vrlo teško nabaviti. Dotad nam je u takovim situacijama uvijek pomogao ekonom nadbiskupije, preč. g. Mikulček, uvijek nasmijan i sklon šali, a govorio je tako ugodnim i mekim kajkavskim narječjem. Saslušavši nas, on se uozbilji: »Drage moje frajlice, ja više ne smem biti 'Hotel k Mulcu!' Vsaki takšnji strošek mora odobriti Preuzvišeni!« »Dobro, idemo odmah

do njega, ionako smo već naručene radi još jedne stvari!«, i produžimo do Nadbiskupa. Usprkos prezaposlenosti i velikog broja audijencija, Stepinac nas je vrlo lijepo primio. Najprije smo ga zamolile za hranu za tečaj, uz primjedbu da nas je na to uputio preč. Mikulček. Preuzvišeni se nasmijao, odmah nazvao Mikulčeka, i problem je bio riješen, a mi smo mogle održati tečaj.

Zatim smo Nadpastiru predale primjerak prijedloga za izdavanje »Djevojačkog svijeta«. Ova naša zamisao bila mu je već dobro poznata, pa je s nama sa zanimanjem razgovarao o novom mjesečniku. Bio je zadovoljan i blagoslovio naš pothvat. Ali ja vrlo oprezno produljim razgovor još jednim prijedlogom, ujedno molbom: kao urednica predložim da na prvoj stranici prvog broja, uz kratak uvodnik o svrsi i zadacima lista, cijela preostala stranica bude ispunjena poticajnim riječima našeg hrvatskog metropolite. S ovim se prijedlogom Stepinac nije previše oduševio – ta bio je doista prezaposlen! – ali kad sam rekla termin za kada trebam članak, velikodušno je pristao.

I tako je krenuo naš »Djevojački svijet«!

Prije Božića 1940. izašao je prvi broj. Sve smo bile radosne i ponosne, sviđao nam se njegov doduše skroman, ali skladan izgled. Bilo je i smijeha kad sam izjavila sva u oduševljenju: »Vjerujem, ni Ljudevit Gaj nije bio sretniji od nas kada je prvi puta primio u ruke prvi broj 'Danice Horvatske!« Ujutro sam na fakultetu slušala Fancevovo prekrasno predavanje o izdavanju »Danice Horvatcke«. Čim se stišalo prvo oduševljenje, a Jelena i ja organizirale otpremu mjesečnika, odjurile smo, naravno nenajavljene, do Stepinca. Njegov nam sobar otvori vrata u biskupske odaje uz riječi: »Gospodičnice, ne morete k Preuzvišenom, baš odhaja!« U to se na vratima pojavi Nadbiskup sa šeširom i u kaputu, iznenađen našim dolaskom. Da li smo ga pozdravile po svim pravilima etikete ili barem pristojnosti, ne sjećam se. Bile smo previše uzbuđene.

Gurnule smo mu u ruke nekoliko primjeraka »Djevojačkog svijeta«. On ipak zastane, pogleda list na brzinu i zadovoljno doda: »Čestitam! 'Djevojački svijet' vrlo lijepo izgleda! Koliko dugujem za ove novine?« Brzo sam se snašla i u šali mu odgovorim: »Preuzvišeni, bili ste za ovaj broj naš najbolji suradnik, prema tome, ovaj Vam je broj besplatan! A za slijedeći... već ćemo se dogovoriti...«

Kako je bilo planirano, pretežni dio naslovne stranice zauzima članak: »Hrvatski Metropolita SKOMK-i – Bože, očuvaj nam hrvatsku žensku omladinu u poštenju i časti!« U tom članku Nadbiskup naglašava: »...molite Boga da vam sačuva biser djevojačkog poštenja i časti.

Domovina računa samo sa čistim naraštajem. Grozne su bez sumnje posljedice rata. Ali sve materijalne ruševine što ih rat prouzrokuje nisu tako teške i strašne kao moralne ruševine što ih prouzrokuje grijeh u dušama omladine, naročito ženske. S moralnim padom padaju u prah i svi ideali, a gdje nema njih, nastupa smrt. Čista omladina sposobna je za žrtve, a samo sa žrtvama se gradi budućnost domovine.«

Zagreb,
srpanj – kolovoz 1994.

(nastavlja se)

Bio nam je moralni autoritet i oslonac

Sjećanjima na kardinala Stepinca pridružujem se skromnom crticom, osobno mi dragocjenom, a nadam se da će i za druge biti ne samo zanimljiva, već i vrijedna pozornosti.

Kao što je poznato, nakon II. svjetskog rata i »oslobođenja« odmah je vjeronauk izbačen iz škola. U Zagrebu, gdje sam tada pohađala gimnaziju, organiziran je po svim županama vjeronauk s velikim brojem polaznika. Neke od nas bile smo članice tada već raspuštenog i zabranjenog Križarskog sestrinstva, ali smo i dalje bile međusobno povezane, a posebno s prof. Maricom Stanković, nezaboravnom predsjednicom križarica. Iako mlade, između 15 i 18 godina, bile smo ratna generacija koja je proživjela i osjetila tegobe i strahote rata. Znale smo za logore i rasne progone u NDH, ali i za Bleiburg i »križne putove« naših rođaka, znanaca, očeva. Zbog svega toga, preozbiljne za svoje godine, dobro smo zamjećivale što se događa; posebno nije bilo teško shvatiti cilj svakodnevnih napada na Katoličku crkvu i nadbiskupa Stepinca: parole ispisane na pročeljima kuća, uvredljive i ružne karikature u tisku, mitinzi na kojima je svjetina histerično urlala pogrde na »Stepinca«, pa čak u povorkama nosila lutke-karikature Nadbiskupa, koje su potom i spaljivane. Sve je to u nama namjesto mržnje jačalo povjerenje u Nadbiskupa, u Crkvu i svijest da u njima imamo najjači moralni autoritet i oslonac. To nam je ulijevalo nadu i težnju za nečim boljim, plemenitijim od onoga što nam se nametalo u školi: Sovjetski savez, Lenjin, Staljin, Marx, Tito i »vjera – opijum za narod«.

Sluga Božji s hrvatskim hodočasnicima na ulicama talijanskog grada Lucere, polazi na grob bl. Augustina Kažotića - 1939. g.

Sluteći što se sprema Nadbiskupu, a to je dnevno bilo sve očitije, molile smo s. Maricu da nam na njegov imendan, Alojzijevo, te 1946. godine ishodi da mu manja skupina nas srednjoškolki osobno čestita i tako posvjedoči da ima mladih koji iskreno i oduševljeno slijede njega i Crkvu. Želja nam je ispunjena: 23. lipnja primio je Nadbiskup čestitku tridesetak učenica. Nakon pozdravne riječi jedne djevojke, Nadbiskup nam se obratio kraćim nagovorom. Dakako bile smo uzbuđene i ganute, svijesne da pred nama stoji prvi čovjek Crkve u Hrvata, onaj koji je u proteklom ratu hrabro branio prava svih progonjenih i koji to čini i sada. Znali smo da upravo radi te postojanosti u obrani Crkve i pravde svaki dan može očekivati progon i zatvor.

Nakon tolikih godina ne pamtim sve što nam je rekao, no sjećam se bitnoga: pozvao nas je da u ovim teškim vremenima ostanemo vjerne, da se držimo Evanđelja i nauka Crkve, da se ne bojimo. Na koncu nam je podijelio skromne sličice s likom o. Leopolda Mandića (tiskane upravo 1946. godine), dodavši nekoliko riječi o ovom redovniku umrlom na glasu svetosti i doslovnu poruku: »Kad budete u najvećim nevoljama, molite za pomoć Oca Bogdana!« To sam zapisala na sličicu koju još uvijek čuvam, a iako sam za kasnijeg sveca Leopolda Mandića tada prvi put čula, često sam mu se molitvom obraćala.

Mnogo godina kasnije, 1970, vraćajući se s hodočasnicima iz Rima sa proglašenja svetim Nikole Tavelića, zaustavismo se u Padovi: nakon posjeta bazilici Sv. Antuna išli smo na grob oca Leopolda. Kad smo se našli na tom časnom, svetom mjestu sjetih se najednom: danas je 23. lipnja – dan kada sam iz ustiju Kardinala Stepinca prvi put čula za svetog redovnika. Bila sam duboko ganuta, a i danas smatram da je to bilo više od slučaja. Od toga vremena moja privrženost sada već sv. Leopoldu Mandiću, ali i Kardinalu Stepincu, još je čvršća i dublja.

Dr. Alena Fazinić – Korčula

Sjećanje na blagopokojnoga nadbiskupa kardinala Alojzija Stepinca

U više navrata dočekivala sam sa sestrama dominikankama Svetih anđela čuvara u Bosutskoj ulici, u Zagrebu, u župi Krista Kralja, uzoritog nadbiskupa Alojzija Stepinca, koji je pratio gradnju samostana i nove župe Krista Kralja te je svečano blagoslovio dne 3. 7. 1938. Često je Preuzvišeni dolazio k nama da ohrabri sestre i blagoslovi posebno povjerenu siromašnu djecu ovog najsiromašnijeg dijela Zagreba.

Nadležne vlasti su mi odbile boravak u Zagrebu kao redovnici. Časna Majka Anđela Milinković se obraća dekanu Teološkog fakulteta da me primi kao redovitog slušača, e da bih mogla zatražiti molbu od nadležnih vlasti glede boravka. Blagopokojni dr. Oberški, tadašnji dekan Fakulteta, zatražio je dozvolu od nadbiskupa Stepinca, tada zatočena u Lepoglavi.

U svojoj dalekovidnosti, Preuzvišeni je odobrio molbu koja je vrijedila ne samo za mene nego i za više sestara raznih redova, čak su se pridružile i neke civilne djevojke ovoj inicijativi. Očito se osjetio novi elan u životu redovničkih zvanja i revnosti da slijede svoga heroja: zatočenika, mučenika, sveca, Preuzvišenog nadbiskupa Alojzija. On nam je ulijevao snagu, hrabrost u zvanju i radu dominikanskom lozinskom: »BOGU-REDU-NARODU!«

Nikada ne mogu zaboraviti dan 6. prosinca 1951., kad smo se uputile, pet dominikanki, taksijem iz Zagreba prema Krašiću, da pozdravimo i zamolimo blagoslov Preuzvišenog Nadbiskupa, koji je upravo bio došao iz Lepoglave u Krašić dne 5. prosinca 1951. (N.B. Uskoro su vlasti zabranile svaki posjet našem mučeniku.)

Ovaj sretan susret omogućila nam je moja rodica iz Zagreba, gđa Zorka Bojanić, koja je uplatila vožnju.

Taj mali skup sestara na čelu sa časnom majkom Anđelom Milinković, vrhovnom nadstojnicom, te č.s. Reginalda Munitić, č.s. Emilija Goravica, č.s. Anđela Rukavina i č.s. Ignacija Bojanić imale su iznimnu povlasticu da susretnu patnika, mučenika, sveca nadbiskupa Alojzija Stepinca u njegovom predsoblju župnoga stana Krašića.

Dok su tekli razgovori oko 90 minuta, časna majka Milinković iznijela je situaciju naše kongregacije, koja nije imala nikakvih izgleda na opstanku u to doba, te je ponizno zamolila dozvolu Preuzvišenog nadbiskpa da bi dao blagoslov sestrama koje su prihvatile ovu žrtvu da ostave rodnu grudu i da prihvate rad blizu Montreala u Kanadi u službi: siročadi, bolesnima, napu-

Za vrijeme sužanjstva u Krašiću radovao se Božjim stvorenjima

štenima, umno zaostalima, socijalno ugroženima itd. I to brigu za oba spola od 6 do 18 godina.

Preuzvišeni je odobrio molbu i novo polje rada i podijelio svakoj sestri svoj Natpastirski blagoslov uz moto:

»U TEBE SE GOSPODINE UFAM«. Ova molitva nam je dala snage i milost. Ja sam ronila suze u toku ovih razgovora i blagoslova prihvaćajući Božji plan te snažni blagoslov Onoga koga smo duboko voljele i štovale.

Deset prvih sestara dominikanki, praćene jutarnjim blagoslovom tadašnjeg župnika Krista Kralja, blag. nadbiskupa i kardinala sljedećih godina F. Šepera, dne 3. listopada 1953. ostavile su bijeli Zagreb i milu Hrvatsku, i to ove sestre: s. Imakulata Klobučar, s. Ignacija Bojanić, s. Felicita Vukmanić, s. Ljiljana Klarić, s. Augustina Medić, s. Pija Bača, s. Ivana Perkov, s. Anđelka Kosić, s. Mirjana Ivković i s. Marija Bernardica Čavlov.

(N.B. Ove tri zadnje počivaju u sestrinskom groblju u Sherbrookeu, u Kanadi.)

Nismo zaboravile u razgovoru ni moga pok. strica o. Inocenta Bojanića OP, koji se nalazio u ratnom zatvoru u Italiji kao vojni dušobrižnik, a u istom se zatvoru nalazio i mladi časnik Alojzije Stepinac, koji je posluživao kod dnevne svete mise ocu Bojaniću. To je bilo god. 1918.

Providnost je poslala oca I. Bojanića OP u Chicago, USA, 1922. god. za župnika Presvetog Trojstva, gdje je radio 45 godina za svoj hrvatski narod, a onda se povukao u dominikanski samostan River Forest Chicago i tu preminuo 1980. U razdoblju od 1946. do 1960. ova dva prijatelja iz ropstva u Prvom svjetskom ratu izmjenično su se pomagala. O. Bojanić je slao materijalnu pomoć u zatvor u Lepoglavi i Krašiću, a Preuzvišeni mu odvraćao molitvama, sjećanjem i zahvalom. O. Inocent Bojanić, hrvatski dominikanac, više je puta organizirao s ostalim hrvatskim rodoljubima počasnu svečanost »Dan Kardinala Stepinca« u čikaškim dvoranama, uz nazočnost hrvatskih i američkih crkvenih i civilnih dostojanstvenika.

U razdoblju Drugoga svjetskog rata i za njegovih posljedica kroz desetljeća svi smo upirali pogled u najveće IDEALE, posebno u one koji su bili primjer: žrtvovati svoj život za Boga, vjeru, vjernost Svetom Ocu i našem ispaćenom narodu. A tko je bio najveći ideal za svakog pojedinca dobre volje kao i za narod, ako ne naš dični mučenik, heroj ustrajnosti, na braniku vjere i istine? Svetac **Kardinal Alojzije Stepinac**!

Hvala Ti, kardinale Alojzije Stepinac! na tvome zagovoru kod Svevišnjega, u ime svakog pojedinca vjernika tvoga štovatelja, i u ime čitavog hrvatskog naroda kojemu si bio svjetlonoša za postignuće mira i slobode.

Bože, Oče nebeski, proslavi se po sluzi svome kardinalu Alojziju Stepincu, i učini da čim prije bude uzdignut na čast oltara, kako bi njegov primjer bio poticaj čitavoj putujućoj Crkvi.

Zagreb 5. listopada 1995.

S. Ignacija Matija Bojanić OP
Sherbrooke, QUE., Canada

Trideset i šesta obljetnica preminuća Sluge Božjega

I ove će se godine u domovini i na raznim stranama svijeta svečano proslaviti 36. godišnjica mučeničke smrti Sluge Božjega. Jedan od članova sudskog vijeća koje ga je osudilo na robiju, na pitanje kako se osjeća u vrijeme demokratskih promjena u Hrvatskoj i o proglašenju blaženim kardinala Stepinca kao mučenika, reče: »Kako ćete vi to učiniti kad mi prsta na njega nismo stavili?!«

U sljedećim brojevima Glasnika opširno ćemo čitatelje izvješćivati o mučeničkom vidu Kardinalova života i smrti. Prvi svjedoci o glasu mučeništva kardinala Stepinca jesu upravo njegovi mučitelji. Naime, u tajnim izvješćima jugoslavenske tajne policije (UDBE) zapisano je o tome više svjedočanstava. U velikom strahu da Crkva ne proslijedi postupak za proglašenjem blaženim kardinala Stepinca, razletjeli su se zemljom doušnici koji su u tom vidu bili zaduženi slušati propovijedi u crkvama i osluškivati glasove među narodom. Izvješće sastavljeno 20. travnja 1960. naslovljeno je upravo ovim naslovom: »*Predmet – Pokretanje akcije za beatifikaciju Stepinca*«.

Nakon prikaza govora što ga je Ivan XXIII. održao u bazilici sv. Petra u Rimu, prigodom requijema za kard. Stepinca, sastavljač izvješća svjedoči: »Papa nije, kako je običaj u takvim prilikama, pozvao prisutne da se mole za dušu umrlog Stepinca, već se obraća prisutnima kako će im Stepinac biti na nebu zaštitnik. Ta papina tendencija, jer je bila naprosto očigledna, odmah je prihvaćena od mnogih kao argumenat, da će se akcija za beatifikaciju Stepinca uskoro pokrenuti.«

Nakon izvješća o čudesnim ozdravljenjima širom zemlje, sastavljač izvješća piše: »Da bi se naglasila svetost i mučeništvo Stepinca, svećenik Vraneković, župnik u Krašiću, gdje je Stepinac bio konfiniran, širi među svećenicima spis 'Posljednji dani Stepinca'.«

Protumačivši zatim, u čemu je bila glavna značajka Kardinalova progona u Krašiću i osobitosti nje-

gova mučeništva, koje već pokazuje plodove u duhovnom preporodu župe, sastavljač nastavlja:

»Po onome što je u početku rečeno, može se sa sigurnošću očekivati, da će veći broj prelata u inostranstvu poduprijeti spomenutu akciju, tj. da se Stepinac proglasi blaženikom ili svecem mučenikom. Ti prelati, kao na pr. kardinali Montini, Urbano, Clemente i dr. već sada Stepinca kao takvog tretiraju (...). Kampanja, koja se počela voditi u zemlji i inostranstvu u vezi pokretanja crkvenog postupka za Stepinca, kako je naprijed spomenuto, ima političku pozadinu sa ciljem klevetanja FNRJ i rehabilitacije Stepinca. Ona u sebi implicira borbu protiv socijalizma i postojećeg državnog uređenja u FNRJ, koje je onemogućilo i 'nepravedno' osudilo Stepinca. Tu tendenciju potvrđuje i činjenica, što Crkva već decenijama nije proglasila, niti pokušala proglasiti ni jednog sveca-mučenika, koji je živio i djelovao posljednjih 60 godina, a Stepinac se već sada kao takav tretira.«

Policijsko izvješće sastavljeno 7. srpnja 1960. pripominje:

»Nakon smrti Stepinca i njegove sahrane u zagrebačkoj katedrali, pojedini crkveni funkcionari i klerikalci otpočeli su sa širenjem kulta Stepinca u cilju da ga se proglasi blaženikom ili svecem, a s tim u vezi i mučenikom Katoličke crkve. Poticaj za to dao je sam Papa Ivan XXIII. u svojim govorima (...). Stepinčev grob koji se nalazi iza glavnog oltara u katedrali stalno je okićen sa mnoštvom svježeg cvijeća (...). Vjerski sljedbenici također u većem broju pale svijeće na Stepinčevom grobu (...). U pismima pojedini svećenici i klerikalci, a i sam nadbiskup Šeper, šalju u inostranstvo slike Stepinca na odru. U nekim od tih pisama govori se o Stepincu kao svecu. Iz inostranstva klerikalna emigracija i svećenici emigranti šalju u zemlju izreske iz strane štampe, gdje se piše o Stepincu. Oni također šalju Stepinčeve slike, a na poleđini tih slika obično su odštampani dijelovi govora Pape koji slavi Stepinca kao mučenika. Kampanja koja se vodi u zemlji i inostranstvu za beatifikaciju Stepinca ima političku pozadinu sa ciljem klevetanja naše zemlje i rehabilitacije Stepinca. Ona u sebi implicira borbu protiv socijalizma i postojećem državnom uređenju u FNRJ, gdje je Stepinac bio 'nepravedno' osuđen i 'mučenički' umro. Tu tendenciju potvrđuje i činjenica, što Crkva već decenijama nije proglasila, niti pokušala proglasiti ni jednog sveca-mučenika, koji je živio i djelovao posljednjih 60 godina, a Stepinac se već sada kao takav tretira.«

Božji narod je s ganućem sudjelovao u svečanostima ukopa Sl. Božjega u zagrebačkoj katedrali, 13. veljače 1960.

Pisac izvješća sastavljenog 23. prosinca 1960. svjedoči:

»Nije bila rijetkost da su svećenici i bogoslovi, koji su vodili nadzor, kidali latice cvijeća, koje se nalazilo na grobu Stepinca i dijelili ih kao relikviju vjerskim sljedbenicima. Oni su organizirali i vodili mimohod oko groba – slučaj sa vjerskim sljedbenicima, koji su učestvovali u katedrali na blagoslovu održanom prilikom završetka zagrebačkog hodočašća u Mariji Bistrici. Tom prilikom u mimohodu je učestvovalo oko 5.000 vjerskih sljedbenika.

Veći posjet Stepinčevu grobu od strane vjerskih sljedbenika bio je prilikom crkvenih blagdana, osobito na Alojzijevo i Dušni dan, kad je grob posjetilo oko 2.000 vjerskih sljedbenika (...). Povremeno se ispod posmrtne maske pojavljuje lovorov vijenac (znak mučeništva, op. ur.) kroz koji je isprepletena hrvatska trobojnica bez petokrake (...). Da bi se donekle onemogućila ova akcija klera, poduzimane su izvjesne mjere od strane organa vlasti.« (*Arhiv Postulature*, Svezak XCIII, 4492-4510).

Te represivne policijske mjere nisu obeshrabrile vjernike ni Kardinalove štovatelje. Pisci izvješća ostali su anonimni, i za povijest i za sadašnjost, dok se rijeke pobožnika, s cvijećem i molitvama, slijevaju k svome Pastiru, svome Ocu i Učitelju.

Okružnica kard. C. Micare

Budući da izvješća više puta spominju kardinale: Montinija, Urbanija, Clementea i dr., koji su u svojim govorima veličali kard. Stepinca kao mučenika, donosimo okružnicu kard. Clementea Micare, Papinog zamjenika u upravi Rimske biskupije, koja je, svjedočeći istinu o mučeničkom kardinalu Stepincu, toliko ražalostila jugoslavenske vlasti:

Vijest o smrti kardinala Alojzija Stepinca, zagrebačkog nadbiskupa, duboko je dirnula ne samo katolike, već sve ljude koji ljube pravdu a osuđuju nepravdu. Taj neustrašivi Pastir duša, koji je umro udaljen od svoga stada, u prisilnom i dugom izgnanstvu, sve nas podsjeća na tužnu stvarnost Crkve šutnje.

Kardinal Stepinac umro je kao mučenik katoličke vjere. Kardi-

nalski grimiz, koji ne mogaše primiti iz ruku Vrhovnog Svećenika, sada se širi poput svjetlosnog plašta nad njegovom uspomenom, kao opomena svima koji su kršćani samo po imenu, kao ohrabrenje slabim i sumnjivim dušama, u nadi boljih dana za Crkvu.

Uzoriti nije popustio u obrani Božjih prava, prihvaćajući u mučnoj Kalvariji odvajanje od svoga stada, već je jak i neustrašiv pao, kao dobar vojnik Kristov.

Iz plemenitog svjedočanstva svaka pravična i Crkvi odana duša može se nadahnuti udivljenjem i duhovnom korišću, jakošću i poticajem na svjesnije i gorljivije ispovijedanje vjere.

Kler i puk rimski, klanjajući se u poštovanju i ganuću pred zemnim ostacima časnog Pastira, pridružuju se osjećajima duboke solidarnosti i žalosti cijele Crkve, te mole Gospodina da žrtva kardinala Stepinca, sjedinjena s žrtvom drugih plemenitih priznavalaca vjere u Krista, požuri dan slobode i mira za krajeve, koji stenju pod jarmom ateističkog materijalizma.

Neka bude daleko od našega srca, i u ovom času velikog bola, svaki osjećaj osvete prema progoniteljima. Pravi sinovi Božji mrze zlo i nepravdu, ali mole milosrđe i oproštenje za one koji su im oruđe. Na grobu novog mučenika vjere ne može se ozbiljiti drugo, osim misli i zavjeta: da Gospodin Bog, čijem milosrđu nema kraja, dade onima koji ga progone u njegovoj Crkvi te članovima njegova Mističnog Tijela, čuti glas koji je Savlu progovorio na putu u Damask, da bi otvorili oči za svjetlo istine i srca za osjetljivost za ljubav.

Dano u Vikarijatu,
13. veljače 1960.

+ CLEMENTE, Kardinal Vikar

50. obljetnica osude nadbiskupa Stepinca

Ove se godine, točnije 11. listopada, navršava 50 godina kako je na »Prežalosnom procesu« ('Il tristissimo processo'), kako ga prozva Papa Pio XII., nevino osuđen zagrebački nadbiskup Dr. Alojzije Stepinac. Ta će obljetnica biti obilježena posebnim simpozijem, na koji će na vrijeme biti pozvani svi ljudi dobre volje.

Među stražarima u sudnici 1946.

Sam Sluga Božji u jednom je posebnom spisu osobno iznio svoju prosudbu toga sudovanja. Tekst dokumenta, očitovana i vlastoručno potpisana u tijeku istražnog postupka, u Zagrebu, 20. rujna 1946., koji će biti i sržni dio njegova obrambenog govora na sudu, 3. listopada 1946., u cijelosti glasi ovako:

Moje hapšenje i zatvor i istražni postupak ima pripremiti očigledno materijal za sud protiv mene. Danas je u cijelom kulturnom svijetu omraženo direktno napadati crkvu i vjeru. Zato se tamo, gdje se hoće nešto poduzeti protiv predstavnika crkve, mora naći politička podloga, što je protiv mene nađeno u ovoj formi. Ni po Božjem, ni po naravnom, ni po internacionalnom pravu nijedan ispravan sud ne bi me nikada mogao osuditi za ono što mi se imputira, kad bi pregledao cijelu situaciju u kojoj smo se nalazili. Moja je krivnja sto posto u tome, što nisam mogao pokleknuti pred zahtjevima komunizma, koji jedini vlada u ovoj zemlji, a zašto nisam mogao reći amen na sve što se radilo, evo razloga: nama se govorilo da je zagarantirana sloboda vjeroispovijesti u sadašnjem poretku. Međutim konstatiram:

1) Da je od početka Narodno-oslobodilačke borbe pa do sada ubijeno između 260–270 katoličkih svećenika, od kojih ogromna većina ne bi nikada bila zvana ni na odgovornost u drugim zemljama, a kamoli ubijena.

2) Ubijeno je kojih desetak časnih sestara, čega se ne sjećam nikada u povijesti naše zemlje.

3) Uništene su sve katoličke škole osim možda jedne gimnazije.

4) Uništene su naše tiskare.

5) Uništena je naša štampa.

6) Oduzeti su brojni katolički zavodi.

7) Onemogućena su naša sirotišta pod vodstvom časnih sestara.

8) Uništen je naš Caritas, valjda zato što je spasio i hiljade partizanske djece za vrijeme rata.

9) Uništeno je naše društvo Sv. Jeronim, najjača pučka kulturna institucija na Balkanu i najomiljenija srcu našeg puka.

10) Stavljena su u najteže situacije ono par sjemeništa što je ostalo, jer im je oduzeta sva imovina, od koje su se uzdržavali, a zna se da su u tim sjemeništima bila školovana djeca našeg siromašnog puka.

11) Veliki dio crkvene imovine oduzet je nasilno bez ikakva sporazuma s Katoličkom crkvom.

12) Praktički je vrlo otešćan vjeronauk u nižim školama, a u višim je naprosto izbačen, protiv ogromne većine stanovnika naše zemlje.

13) Uveden je nasilno civilni brak protiv svih tradicija našeg puka, koji s bolnim srcem mora da ide u civilne urede da izvrši svoju formalnost.

14) Već su iz nekih bolnica izbačene časne sestre ili im je onemogućem rad, makar su ih svi bolesnici od srca voljeli i svi savjesni liječnici duboko cijenili.

15) Tužio mi se jedan biskup da su na njegovu području već otete zgrade katoličkih redovnika ili redovnica.

16) Tužio mi se drugi biskup da su mu još danas neke crkve pretvorene u magazine. Možda je već naknadnim protestima uspjelo to očistiti.

17) Nijedan katolički svećenik ili biskup nije siguran ni po danu ni po noći za svoju slobodu, a čak i za svoj život, što sam imao prilike i sam iskusiti.

Mogao bih dalje nabrajati, ali sve u svemu sloboda je savjesti samo jedna velika iluzija i pijesak u oči neupućenima. Ona je praktički jednaka nuli, jer je to samo provizorij dok se mladež ne odgoji za te iste. A to se čini svim sredstvima, tvrdeći u školskim knjigama da Krist, koji je za nas Bog, nije nikada uopće postojao, da je Majka Božja, koja je za nas jedan od najsvetijih pojmova, obična djevojka s ulice, da ne kažem bludnica; da je čovjek od majmuna itd., i jao onim nastavnicima koji bi se usudili prigovoriti.

Ja neću govoriti o klanjima koja se stalno nama imputiraju, ali bi bilo mnogo toga za ispitati i na drugoj strani, odakle silna grobišta širom cijele naše domovine, i da li su to samo ustaška klanja ili hrvatskih domobrana. Zato, sve promislivši, smatram i odlučujem, ukoliko budem izveden pred sud:

1) Da se neću, osim načelne izjave, nijednom riječju braniti;

2) Da odbijam branitelja na sudu i

3) Da neću apelirati protiv osude, jer je opće poznata stvar da sud često izvodi naloge koje mu dostavi stanovita organizacija.

Konačno da završim. Ako je današnjim vlastima iskreno do sređenja prilika u našoj zemlji, onda evo jedina puta do toga. Država imade svoje redovite diplomatske odnose sa Sv. Stolicom. Neka dakle s njom, kao s jedinim kompetentnim faktorom, povede otvoreno i muški i pošteno pregovore. Sv. Stolica, odnosno katolička Crkva ne pozna diktata, ali pozna poštene i iskrene sporazume. Bez toga sve drugo neće koristiti ništa. Mogu biti ja osuđen, što me malo dira. Mogu biti osuđeni i drugi biskupi. Mogu biti poubijani još toliki svećenici ili vjernici, stvari se neće popraviti, nego samo pogoršati i dovesti sasvim sigurno do potpunog rasula. Da ne govorim o bezbrojnim poukama povijesti, ogromna je pouka Hitler kojoj smo živi svjedoci. Više od jednog decenija vodio je nečuvenu borbu protiv katoličke Crkve i znamo kakav je rezultat: Crkva danas slobodno diše i radi u Njemačkoj. Zato velim, ako mi nećete dati pravo vi u ovome što navodim, dat će mi povijest, i kao što su svi nebrojeni Hitlerovi procesi protiv katoličke Crkve poslužili na njezino dobro, tako će sasvim sigurno u zadnjoj liniji biti i s ovim. Iza katoličke Crkve stoji konačno Krist, njezin ugaoni kamen, o kojem je pisano: »Tko padne na ovaj kamen, razbit će se, i na koga on padne, smrvit će ga.« (usp. Mt 21, 44). Ja sam iznio ukratko svoje misli za ispravno rješenje ovog problema.

A. Stepinac, nadbiskup
Arhiv Postulature, Svezak LXIV, 499–500

Molitve za dobrotvore Kauze

Ne samo što su donosili ciglu za grob svoga prijatelja, krašićka su djeca dugo u noć bdjela i molila uz svoga mrtvog »Isuseka«, kako su od milja zvali kardinala Stepinca

Svakog desetog dana u mjesecu u Zagrebačkoj katedrali, s početkom u 17,30 sati, slavi se Euharistija na nakanu za sve molitelje i dobročinitelje za sretno dovršenje postupka proglašenja blaženim kardinala Stepinca. Dana 10. studenoga, uz liturgijsko pjevanje sestara Služavki Maloga Isusa, sv. Misu je predvodio preč. Mijo Gabrić, prebendar, koji se vjernicima obratio ovim riječima:

Braćo i sestre!

Već drugu godinu za redom mi se svakog desetog u mjesecu okupljamo na posebnu molitvu u ovoj katedrali. Svojom molitvom i pjesmom, naime, tješnje se povezujemo uz lik Sluge Božjega Alojzija Stepinca, razmišljamo o njegovom životu, promatramo njegov lik, koji je Papa Ivan Pavao II. nazvao »najsvjetliji lik Crkve u Hrvata«, i molimo za onu našu hrvatsku braću i sestre koji svojim molitvama i novcem skupljenim širom svijeta potpomažu da se što prije dovede k sretnom završetku kanonski, pravni, postupak za proglašenje blaženim kardinala Stepinca. U čemu se najviše odlikuje Kardinalovo djelo? Mogli bismo ga predstaviti na više načina, ali ću ja istaknuti večeras tri njegove odlike: razborito je vodio našu Nadbiskupiju u najdramatičnijem razdoblju njezine povijesti, hrabro je zastupao i branio istine vjere i pravde, te je ljubio svoj narod i svoju Crkvu tako i toliko da je morao podnijeti čak mučeničku smrt. Ono što Isus reče u blaženstvima koja smo čitali na Sve Svete: »Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je Kralje-

stvo nebesko! Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima« (Mt 5, 10. 12a).

Zapravo je u tom djelu on najblaženiji jer je pretrpio zbog istine evanđelja, braneći jedinstvo Crkve i zastupajući prava svoga naroda. Ova se Misa služi na nakanu, za dobročinitelje, tj. da Bog svojim blagoslovom obdari, nagradi sve one koji potpomažu cijeli taj pravni veliki proces, taj postupak za proglašenje blaženim (kauzu), koji dugo traje i koji traži tisuće i tisuće radnih sati: i to treba platiti! Naime, ne plaća se papir, nekakva dozvola, neko dopuštenje ili diploma da je Kardinal svetac, nego se osvjetljuje povijesna istina o kardinalu Stepincu, o njegovom narodu i zbivanjima ovoga stoljeća u našoj domovini. Plaća se uređovanje u pravnom postupku, prikupljanje, prijevod i predstavljanje svekolike dokumentacije, kako bi se istinito i objektivno dokazalo da je on zavrijedio da ga se ubroji među najuglednije sinove ove kugle zemaljske i slave nebeske, da je vrijedan nasljedovanja u ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Takove uzore, svece, imaju Talijani, Nijemci, Francuzi i drugi narodi. I druge zemlje imaju svoje svece kojima se ponose, kojima se mole da ih prate, čuvaju i zagovaraju kod Boga. Mi katolički vjernici u hrvatskom narodu osobito želimo da nam kardinal Stepinac bude i službeno proglašen uzorom, a onda da bude postavljen uzorom i svim katolicima i svim ljudima dobre volje na zemlji, jer je njegov život i njegov način zastupanja ljudskih i vjerničkih prava bio utemeljen na Evanđelju i u skladu s najznačajnijim svjetskim poveljama o ljudskim pravima.

Nešto slično kao što narod voli imati predstavnike u velikim svjetskim ustanovama ili velikim pokretima, kao što svaki narod voli imati odličnog sportaša, jer kad sportaš dobije zlatnu medalju onda se i narod tog sportaša hvali među drugim narodima i upravo po tim podvizima jednog čovjeka upoznaje se i veličina i značaj dotičnog naroda. Tako razmišljam i ja kao Hrvat: ako moj Hrvat može biti najbolji tenisač ili najbolji odbojkaš, ja se ponosim što pripadam tome narodu, jer u njemu ima dobrih, spretnih, najboljih ljudi. Na taj način mi se sportski uzdižemo.

Kad neki čovjek dobije Nobelovu nagradu za matematiku, za fiziku, za kemiju, za medicinu, za književnost ili za mir, njegov se narod diči: naš je sin, od naše je krvi čovjek koji je najbolji na svijetu.

A ovdje, u postupku za proglašenje blaženim, mi se ne dičimo da je nadbiskup Stepinac najbolji na svijetu u matematici, u kemiji, u sportu, nego da je on među najboljim ljudima dvadesetog stoljeća koji su se odlikovali kreposnim životom, hrabrošću u zastupanju pravde, u obrani dostojanstva ljudske osobe, u obrani Božje časti i jedinstva Katoličke crkve, koju se pokušalo odvojiti od Rima i podložiti političkim interesima jedne partije. Dakle on je najbolji među vjernicima svoga vremena, i kad ga Crkva bude proglasila blaženim odobrit će da mu se oko glave postavi svetačka aureola, i na taj način on će biti svečano izabran i proglašen najboljim! To onda znači da ćemo mu se s pravom moliti i u crkvama njemu pjevati, osvjedočeni i osigurani po sudu Crkve da će nas on kod Boga moćno zagovarati, zastupati i braniti. To govorim malo opisujući koliko je vrijedno da jedan narod ima svece, a još vrednija od toga jest spoznaja da imamo jednog poznatog uzora i zagovornika.

Mi se molimo i Majci Božjoj i sv. Josipu i sv. Antunu i svim svecima: svaki od njih ima nešto što ga molimo za zagovor. A za što ćemo moliti Stepinca za zagovor? On će nam pomagati da budemo još vjerniji Kristu, svjedoci evanđelja u svakidašnjem životu, on će nas upućivati kako voljeti domovinu, čuvat će naš narod. Osim toga on će nas bolje razumijeti od drugih jer je naše krvi, jer je iz naše domovine, od nas je proizašao. I zato svaki napor, svaka potpora koju pružamo svojim molitvama i našim novcem, potpomaže taj skupi proces. Svojim doprinosima mi zapravo činimo svetu stvar, ne samo za svoj narod, ili za svoju biskupiju nego i za sebe osobno jer ulazimo u dublju vezu s nebom.

Braćo i sestre, neka nam i ova današnja Misa, ovaj 10. u mjesecu i svaki drugi 10. u mjesecu bude dan kad se osobito molimo da bismo što prije dobili kardinala Stepinca za sveca, ali i da nas Stepinčev primjer, njega kao budućeg sveca, kojega u srcu već štujemo tako, i kojem se u ovom svetom domu molimo, potakne kako bismo svaki dan bili sve svetiji, sve bliži Bogu i da svojim kršćanskim životom i zagovorom kardinala Stepinca prispijemo k slavi vječnoga života.

Dana 10. prosinca sv. Misu je predvodio i propovijedao preč. Alojzije Čunčić, prebendar, a pjevanje je predvodio večernji Katedralni zbor pod ravnanjem Dr. Vladimira Babuša.

Preminula S. Celina Sersale

S. Celina Carmela Sersale

Dana 1. rujna 1995. preminula je S. Celina (Carmela) Sersale, franjevka Družbe Sestara Marijinih. Sestra Celina bijaše od god. 1974. docent filozofije na Papinskom učilištu Antonianumu, a potom izvanredni profesor do 1983. Bila je Predstojnica Instituta »Redemptor Hominis« za proučavanje vjerskih znanosti, suradnica biskupskih komisija za evangelizaciju i katehezu i drugih.

Kroz ispovjedničku karizmu Sluge Božjega Alekse Benigara prispjela je k vrhuncima duhovnih radosti. Njome prožeta, radosno se, po smrti p. Alekse, prihvatila posla prikupljanja podataka o njegovu glasu svetosti, pokrenuvši listić za upoznavanje duhovne veličine O. Alekse, te se uključila u lektoriranje spisa pripremljenih u postupku za proglašenje blaženim kard. Stepinca. Postulatura joj zahvaljuje osobito za lekturu talijanskog prijevoda 3. i 4. knjige Vranekovićevih dnevnika.

S. Celina rodila se u Napulju 18. ožujka 1920., a vječne je zavjete položila 13. lipnja 1946. Gospodin joj bio nagrada za hrabro svjedočenje evanđeoskog duha u redovničkom pozivu, te za ljubav prema hrvatskom narodu očitovanu kroz strepnju i molitve za njegovu samostalnost, slobodu i promicanje njegovih kandidata na čast oltara.

Preminuo Vlč. Ignacije Hrastić

Bolest, kratka ali teška, prekinula je u petak, 31. kolovoza 1995. život vlč. Ignacija Hrastića, župnika u Dekanovcu i kanonika kustosa Čazmanskog kaptola. Pokopan je u Dekanovcu, 3. studenoga, uz molitve brojnih svećenika i mnoštva vjernika mjesne župe i onih župa gdje je on kao svećenik neumorno djelovao.

Preč. Ignacije Hrastić - poslužitelj Riječi i otajstava vjere

Vlč. 'Nacek' je rođen 29. rujna 1924. u Prelogu, kao najmlađe dijete u obitelji od dvanaestero djece. Gimnaziju je pohađao u Nadbiskupskom dječačkom sjemeništu i orfanotrofiju u Zagrebu, a nakon završenog teološkog studija na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, 29. lipnja 1949. zaređen je za svećenika. U teškim poratnim godinama povjeravane su mu dužnosti u župama: Mihovljan, Mače, Sveti Križ Začretje, Mala Subotica i Bjelovar. Od 1962. do preminuća bijaše župnikom u Dekanovcu. Vlč. Hrastić odlikovao se savjesnim katehetskim radom, temeljitim pripremama i gorljivim navještajem Božje riječi, gojenjem liturgijskog pjevanja, obnavljanjem crkvenih objekata, te otvorenošću srca za braću svećenike i župljane.

Pokojnik bijaše jedan od onih svećenika, koji su svoju vjernost Crkvi i ljubav prema zatočenom nadbiskupu Stepincu osjetili kroz nemila proganjanja. Ostao je čvrst i nepokolebljiv do kraja. Radovao se svakoj vijesti o kardinalu Stepincu, napretku postupka za njegovo proglašenje blaženim te velikodušno podupirao sam postupak i Glasnik.

Hvala mu. Molimo smiraj njegovoj duši u nebeskom zajedništvu s tolikom braćom svećenicima, s kojima je radosno, zanosno i gorljivo to zajedništvo otpočeo graditi euharistijskom žrtvom na zemlji.

S ponosom je čuvao pisma što mu ih je kardinal Stepinac napisao iz Krašića i velikodušno ih dao na uvid Postulaturi. Između nekoliko pisama, čestitki i zapisa donosimo pismo što ga je za nj Sluga Božji napisao u Krašiću, 8. lipnja 1957:

Carissime!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo sa priloženom knjigom. Srdačna hvala na čestitci k imendanu!

Zdravlje mi se u zadnje vrijeme prilično pogoršalo. Dosad su se liječnici uglavnom bavili tom čudnom bolešću kod mene »polycitemijom«. Radi nje istočili su mi u ovih nepunih pet godina 28 litara krvi. Ali sad me je počela prilično mučiti prostata. Hoće li je uspjeti kako izliječiti bez operacije, ne znam. A ako bude potreban operativni zahvat, taj baš nije lagan. A onda gdje? Zadnji put me prof. Riesner radi tromboze operirao na nozi ovdje u sobi. Ali to je bio manji zahvat, pa je išlo glatko, da se ne moraju moji progonitelji odviše uzrujavati radi mog dolaska u zagrebačku bolnicu. Znate, kakve bi se sigurnosne mjere morale poduzeti da ne bi tko došao sa mnom u kontakt. Sad nas ovdje prati i na šetnji milicajac sa revolverom stopu po stopu, da nam se ne bi koji stranac približio, nakon što su se uspjeli neki engleski novinari probiti u našu crkvu i do mene u sakristiju kraj svih straža.

Kako vidite, položaj nije lak ni meni ni ovdašnjem župniku. Ali hvala Bogu! *Domini est terra et plenitudo eius, orbis terrarum et qui habitant in eo* – Gospodnja je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive.« (Ps 24, 1). Vrlo me raduje, da ste odlučni i dalje vjerno ustrajati uz svetu Crkvu, ako bih ja baš morao i ovdje završiti život. Crkva Božja ne će radi toga propasti, jer iza nje stoji njezin Utemeljitelj, Isus Krist. I ne samo da ne će propasti, nego će sigurno jednog dana izaći pobjednik iz ovog orijaškog hrvanja. Zato bdijte, da Vas nikad ne zavedu protivnici na izdajnički put CMD. Čuli ste za novu njihovu taktiku. Sada se više ne treba upisivati u udruženje. Dosta je biti »simpatizer« i primati mjesečno 5.000 Dinara. Nigdje doduše nisi upisan formalno u đavolsko udruženje, ali si dobro upisan u tefterima UDBE i sotone, koji stoje iza udruženja. Upozorite na tu taktiku sve vjerne svećenike, s kojima dođete u dodir. Što više, gotovo je sigurno ili barem jako vjerojatno, da su se neki ispisali iz udruženja, a penziju primaju potajno dalje i druge povlastice, da tako lakše prevare one svećenike, koji su ostali vjerni. A ja Vama i svima dobrim svećenicima dovikujem: »*Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam!* – Drži čvrsto ono što imaš, da ti nitko ne ugrabi vijenca!« (Otk 3, 11). Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

(*Arhiv Postulature*, Svezak XIII, 495)

Kardinal F. Kuharić u svetištu Montevergine i u Luceri

U petak, 1. prosinca 1995., kard. Franjo Kuharić, hodočasteći u Luceru, na grob blaženog Augustina Kažotića, zagrebačkog biskupa (1303–1322), pohodio je znamenito marijansko proštenište *Montevergine,* smješteno pokraj južnotalijanskog grada Avellina. Osim molitve pred starodrevnom Gospinom ikonom (14. st.), donešenom iz Carigarada nakon propadanja »Latinskog carstva«, pohodio je grobove p. Ramira Marconea, koji je kao opat tog svetišta i pripadajuće opatije Loreto, bio za vrijeme Nezavisne Države Hrvatske Apostolski poslanik ('Visitatore Apostolico') pri hrvatskom Episkopatu, i P. Giuseppea Massucia, njegova tajnika. Ta dva svećenika u najtežim su prilikama Drugog svjetskog rata pružala potporu nadbiskupu Stepincu i omogućavala mu povezanost sa Svetom Stolicom. Budući da Sveta Sveta Stolica nije pravno priznala države za trajanja rata, tako nije ni osobu P. Marconea mogla poslati kao nuncija u Hrvatsku, što je vlada izričito tražila.

Kardinal F. Kuharić i Raffaele Castielli, biskup lucerski, u Luceri 1. prosinca 1995., uz novoizrađeno poprsje bl. Augustina Kažotića

Dnevnik P. Massucia izvanredno je svjedočanstvo o ljubavi Sluge Božjega prema Crkvi i njegovu evanđeoskom rodoljublju. Taj je benediktinac, osim toga, u nekoliko spisa ostavio svjedočanstvo o pokušajima komunističkog režima da uspostavi nacionalnu crkvu odcijepljenu od Rima, čemu se nadbiskup Stepinac hrabro odupro; »i zato je morao pasti!«.

P. R. Marcone i P. G. Masucci predstavnici Svete Stolice pri Hrvatskom episkopatu za vrijeme NDH (1941-1946)

Sadašnji opat, P. Pio Francesco Tamburino, zajedno s članovima svoje redovničke zajednice, radosno je primio Kardinala i njegovu pratnju, proveo ga svetištem, prošteništem i protumačio najvažnije sadržaje koji oplemenjuju ovaj Marijin dom.

Privremena crkva pastoralnog središta »Kardinal Stepinac«

U petak 10. studenoga u Velikoj Gorici, u župi Ranjenog Isusa, mons. Marko Culej, pomoćni biskup zagrebački, blagoslovio je kriptu u podrumskim prostorijama pastoralnog središta »Alojzije Stepinac«. Prethodno je, na blagdan Uzvišenja Svetog križa, 14. rujna, kardinal Franjo Kuharić, blagoslovio temelje buduće župne crkve. Ponajviše darovima samih župljana, te zauzetošću graditelja i župnika vlč. Josipa Ružmana, gradnja je uznapredovala tako da župna zajednica ima osiguran privremeni bogoslužni prostor, a ljubav župljana prema svojoj crkvi je dostatan jamac da će cijeli objekt biti završen u najskorije vrijeme.

Vjernici ove najmlađe velikogoričke župe uključili su se i te večeri, prigodom blagoslova kripte, u veliku rijeku molitelja za sretno dovršenje postupka oko proglašenja kard. Stepinca blaženim. Tako se i tog dana na Misnom slavlju okupilo oko 500 župljana, među kojima mnogo školaraca i mladih. U oduševljenju i radosti liturgijske zajednice došla je do izražaja ljubav puka prema svojoj Crkvi i prema kard. Stepincu, čije slike vjernici s poštovanjem čuvaju i kojemu se preporučaju u tegobama života.

Vjernici pastoralnog središta »Kardinal Stepinac« raduju se svome novom domu

DOKUMENTI (7)

Kad je nakon Drugoga svjetskog rata na vlast u Jugoslaviji došao režim inspiriran i djelatan po ideologiji i metodama marksizma i boljševizma, sovjetskog uzorka, putem kojih su se profilirali najrazličitiji protuhrvatski i protukatolički stavovi, bilo je onemogućeno objektivno iznošenje činjenica o ratnim zbivanjima i poratnom progonu Katoličke Crkve. Ta šutnja nametnuta Crkvi imala je za cilj obeshrabriti je, poniziti je i javnosti je predstavljati kao sustavnog neprijatelja narodnih interesa. Embargo na istinu o zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu vrijedio je sve do pada toga režima.

U tom polustoljetnom razdoblju brojni su se izvjestitelji i pisari natjecali koji će više i bezobzirnije okaljati u domaćoj i svjetskoj javnosti lik ovoga hrabrog biskupa i iskrenog hrvatskog rodoljuba. Zbog takva tendencioznog pisanja istina se nije mogla probiti do svijesti i savjesti ljudi. Mnogi su bili obmanuti, zavedeni i, tako formirani, nastavili širiti podvaljene im netočnosti. Nije pri tom isključena ni sablasna i sablažnjiva propaganda, koja je Crkvu u Hrvata i hrvatski narod nastojala diskreditirati i popljuvati. Začudo se i u najnovije vrijeme takvi nekorektni natpisi pojavljuju u javnosti.

Radi donošenja objektivnog suda o nekim događajima koji su se zbili u Drugom svjetskom ratu, u nastavcima ćemo donositi pojedine dokumente, koji će svim čitateljima i svim tražiteljima istine omogućiti istinito prikazivanje i tumačenje osobe Sluge Božjega. Tako ćemo iz broja u broj upoznavati desetke, stotine i tisuće osoba različitih narodnosti, vjeroispovijesti i svjetonazora, pa i brojne pripadnike, simpatizere i bojovnike komunističke partije, koji svoj životni iskoračaj iz bunkera smrti ili sablasti tamnice duguju zagrebačkom nadbiskupu Alojziju Stepincu.

Začudo, nitko se od njih nije sjetio javno mu zahvaliti za pruženu zaštitu niti ustati u obranu kad ga je komunistički režim, prije 50 godina, lažno optuživao i nevinog osudio.

29. Pismo, sastavljeno u Črnomlju, 4. svibnja 1941., kojim Vlč. Valerian Učak, provincijal, iz Ljubljane, zahvaljuje Nadbiskupu A. Stepincu za gostoprimstvo iskazano njegovoj subraći svećenicima u Zagrebačkoj nadbiskupiji, te ih preporuča njegovoj daljnjoj brizi:

Preuzvišeni gospod Metropolit!

Našo Ljublansko provincijo Križeniškega reda je zadela huda nesreča. Polovica provincije je vničena. Sobratje ne in korporiranih župnijah so pregnani. Zatekli so se pod okrilje Vaše nadškofije in so našli v Vaši osebi tako usmiljenega in dobrohotnega očeta, da hitim takoj, ko sem danes o položaju svojih sobratov informiran, izreči Vam Ekscelenca, svoje najodanejšo zahvalo, ktero Vam poplača lahko samo dragi Bog s svojimi darovi.

Člani naše redovne provincije, ki so se zatekli pod Vaše okrilje so: 1) *Gregor Cesar*, župnik pri Veliki Nedelji, 2) *Dr. Vinko Bevk*, kaplan pri Veliki Nedelji 3) *Ciril Lekšan*, provincialni ekonom pri Veliki Nedelji, 4) *Remigij Jereb*, župnik v Ormožu, 5) *Leon Božić*, župnik u Središću, 6) *Angelm Polak*, župnik pri sv. Miklavžu.

To so naše inkorporirane župnije v lavantinski škofiji.

Vsi imenovani duhovniki so imeli temeljito bogoslovno izobrazbo in so vsi brez izjeme vzornega duhovniškega življenja.

Zato si usojam z mirno vestjo Vaši Ekscelenci vse imenovane toplo priporočiti, da jih ohranite v svojem varstvu, jim ostanete naklonjeni, oni pa bodo po svojih najboljših močeh služili Vašim intencijam za porast kraljevstva Božjega i Vaši nadškofiji.

Ko najdem prvo priliko, da mi bo omogočena pod v Zagreb, se bom osobno zglasil pri Vaši Ekscelenci, da ponovim svoje zahvalo osebno.

S prisrčno molitvijo se bom spominjal Vaše Ekscelence jaz in moji tukašnji sobratji, te se v najglobljí spoštljivosti lepo priporočam.

preodani

Valerian Učak,
provincialni prior in Komtur ljubljanski
Črnomelj, 4. maja 1941.
(*Arhiv Postulature*, Svezak LXVI, 1133s.)

30. **Zahvala kard. L. Maglionea, državnog tajnika Svete Stolice, datirana 17. lipnja 1943., u kojoj hvali djela ljubavi što ih je Zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac u vrijeme Drugog svjetskog rata iskazao žiteljima srpske i židovske narodnosti u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj:**

SEGRETERIA DI STATO DI SUA SANTITÀ
Dal Vaticano, 17. Giugno 1943.
No 3773/43
Da citarsi nella Risposta

Eccellenza Reverendissima,

Ho preso conoscenza con molto interesse dell'ampia documentazione rimessami da Vostra Eccellenza Reverendissima circa l'opera che Ella ha svolto a favore dei serbi e degli ebrei in Croazia.

Nel ringraziarLa vivamente, La prego di continuare, a tenore informata la Santa Sede al riguardo, aggiungendo, se possibile, qualche notizia anche circa l'opera degli altri Vescovi croati.

Profitto della circostanza per reffermarmi con sensi di distinta e sincera stima di Vostra Eccellenza Reverendissima

Servitore

L. Card. Maglione m. p.
(*Arhiv Postulature*, Svezak LXVI, 1118)

Liječnici odlaze, bolesnik nastavlja svoj put križa (u Krašiću, 1.VI.1953.); nakon pozdrava s Prof. Dr. Dinkom Sučićem, Kardinal će pozdraviti Prof. Dr. Antona Šercera i Prof. Dr. Danka Riesnera

U hrvatskom prijevodu pismo glasi:

Preuzvišeni Gospodine!

Iz obilnog materijala zasnovanog na dokumentima, s osobitim zanimanjem upoznao sam se s djelima što ih je Vaša Preuzvišenost učinila za Srbe i Židove u Hrvatskoj.

Dok Vam od srca zahvaljujem, molim Vas da nastavite izvješćivati Svetu Stolicu s obzirom na takvu djelatnost, pridodajući, ako je moguće, koju vijest i o radu drugih hrvatskih biskupa.

Koristim i ovu prigodu za očitovanje moga osobitog i iskrenog poštovanja

Vašoj Preuzvišenosti odani

L. Card. Maglione, v.r.

31. **Bilješka od 16. rujna 1944., kojom se potvrđuje kako je nadbiskup Stepinac štitio sve nevoljnike i prognane bez obzira na narodnosnu pripadnost ili političko uvjerenje. U primjeru zauzimanja za Branku Nemet, štitio je život osobe, bez obzira što je dotična surađivala s komunistima.**

Nemet Branka

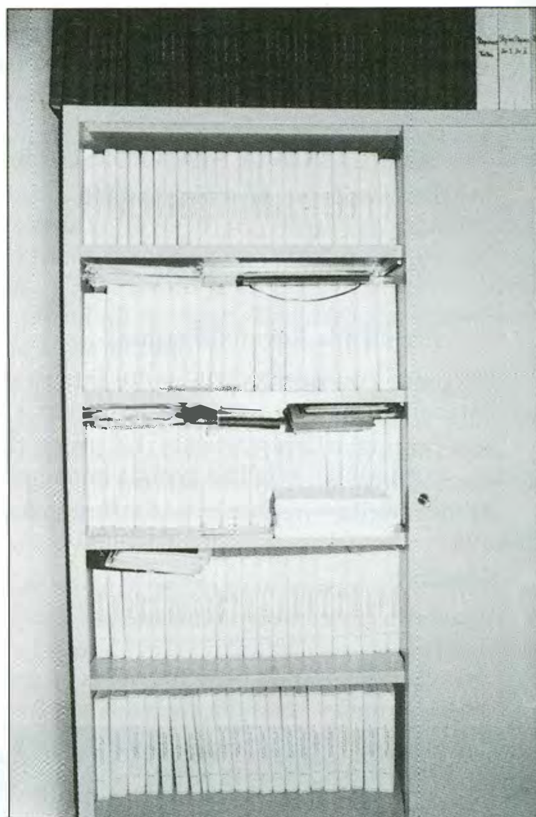
Upućena u logor na 3 godine t.j. od 19.IV.1944. do 19.IV.1947.

Još kao sveučilištarka ljevičarski raspoložena i kao takova glasovala je za sve ljevičarske listine.

Po osnutku N.D.H. brat joj radi komunizma biva upućen u logor. Zaručnik imenovane, Židov ing. Goldstein, bio je također u logoru. To sve još više čini imenovanu neraspoloženu prema N.D.H. Godine 1941. počinje davati Nadi Hekstein narodnu pomoć, a kasnije Zdenki Munk (u bjegstvu). Godine 1941. imenovana je pristupila odboru A.F.Ž. Došla je naime u vezu sa Šteficom Ivančić (uhićena), koja ju je organizirala. U tome istom odboru bila je organizirana i komunistkinja Dr. Ana Roth-Detsch i Eva Burić (uhićena). Navedene su sa predmetnom održavale komunističke sastanke, sabirale narodnu pomoć i širile komunistički tisak. Okrivljena je sabirala narodnu pomoć od Zlate Sedjerdji, Ljerke Pezer. Okrivljena je napokon u društvu Eve Burić vodila nadzor nad skladištem sanitetskog tvoriva, koje je bilo namijenjeno partizanima.

Činovnica I. Hrv. štedionice, stara 27 god.
Uhićena 19.IV.1944.
31.V.1944. u St. Gradiški
17.VII.1944. u Jasenovcu
moli za otpust iz logora.

Ponovno molbu preporučio
Glavnom Ravnatelju za javni red i sigurnost
pročelniku Štitiću
Stj. Lacković, nadbisk. tajnik
Zgb. 16.IX.1944.
(*Arhiv Postulature*, Svezak CX, 3607)

Obilna dokumentacija o životu, radu i mučeništvu kard. Stepinca, uvezana u 114 svezaka (2x), čuva se u Kongregaciji za proglašenje svetih, a po završetku postupka ti će se spisi čuvati u Arhivu Svete Stolice; pojedini svesci uvezani su u tri primjerka. Troškove uveza u kožu preuzela je podmiriti, zalaganjem vlč. Mirka Hladnija, župnika, Hrvatska rkt. župa sv. Pavla iz Clevelanda

32. Izvadak iz pisma, 2. dio – br. 1. i 4., napisanog 21. srpnja 1945., koje je nadbiskup Stepinac uputio Dr. Vladimiru Bakariću, Predsjedniku vlade Federalne Hrvatske, u kojem je, između ostalog, zamolio da se osuđenicima na smrt omogući primiti sakramente vjere i da se oslobode nevino zatvoreni.

Gospodine predsjedniče! U uvodu sam napomenuo, da me svakodnevno salijeću brojni vjernici s raznim molbama, da im pomognem u njihovim potrebama. Kao njihov pastir ne mogu se oglušiti njihovim molbama. Zato Vam iznosim te molbe, da ih dobrohotno uvažite.

1. Ponajprije stalo mi je do onih, koje vojni sudovi osuđuju na smrt, da doista dobe svećenika u posljednjim časovima, te prime vjersku utjehu. Na primanje sakramenata u posljednjim časovima života ima pravo svaki osuđenik, pa i onaj koji je osuđen na gubitak časnih prava. Pogotovo imadu to pravo svećenici, koji su koliko imadem podataka, do sada bez pratnje svećenika justificirani. Ja sam se za vrijeme ustaškog režima mnogo zauzimao za to, da svi osuđenici mogu imati svećenika u posljednjim časovima. U tome sam konačno uspio. Držim, da ni današnji režim ne će u tome zaostati, te će nahitnije biti riješeno pitanje svećenika, koji će osuđenike pratiti prema njihovoj želji i zahtjevu na posljednjem putu. Neka vojne vlasti označe svećenike, u koje imadu povjerenje, i kojima ću ja moći dati za to potrebno ovlaštenje, te se ova osnovna stvar već jednom skine s dnevnog reda. Već sam više puta primio usmena obećanja u tom pravcu, ali se stvar do danas nije pomakla s mrtve točke. U međuvremenu izrekli su vojni sudovi masu smrtnih osuda, kako dokazuju događaji od 20. o. m., pred zgradom suda na Zrinjevcu, kad je više desetaka žena saznalo, da su im muževi, odnosno braća i sinovi strijeljani (...).

4. Naši su zatvori i logori još uvijek puni i prepuni. Puštam po strani pitanje, da li su svi oni, koji su u zatvoru baš krivi, i da li oni moraju tamo biti. Jer imade dosta slučajeva, da netko »odsjedi« po 6 do 8 tjedana u zatvoru, a da ga se uopće ne presluša. Nakon jednog preslušanja pušta ga se kući. Jesu li takvi morali biti u zatvoru? U štampi se priznaje, da su vlasti bile zavarane krivim optužbama i smjestile u zatvor nedužne. Takvim bi se slučajevima lagano doskočilo, kad se ne bi svakog odmah lišilo slobode, čim stigne protiv njega prijava. Na temelju prijave trebalo bi pozvati prijavljenoga na preslušanje. I tada bi se odlučilo istom, da li da ga se pritvori ili pusti, da se eventualno brani iz slobode. Masovno hapšenje, bez razlike na težinu prekršaja, mora nužno dovesti do toga, da u zatvoru sjede mnogi nevini samo zato jer se našao netko, koji je na njima izvršio osobnu osvetu. Takvim bi se osvetama i nevinom progonu moglo i moralo izbjeći time, što bi svaki onaj koji podnese lažnu prijavu bio kažnjen. Ali za to bi bilo potrebno, da se je u pozivima vlasti to jasno kazalo. Nažalost, nijedan javni poziv vlasti na prijavljivanje sugrađana nije imao ove jedne neobično važne rečenice: da će biti kažnjen tko podnese lažnu prijavu. Za podržavanje morala u masama, to je apsolutno potrebno. U protivnom slučaju pogoduje se stvaranju sistema douškivanja i osveta, na čemu se ne može temeljiti blagostanje države i naroda. Koliko bi bilo olakšano vlastima, kad bi se opreznije postupalo s hapšenjem, i kad bi se laganiji slučajevi rješavali preslušavanjem bez hapšenja! Koliko bi nezadovoljstva otpalo, koliko suza i boli bilo prišteđeno? I zato treba imati razumijevanja.

(*Arhiv Postulature*, Svezak LXXXVIII, 3162–3167, 3167s.)

33. **Izjava, od 6. rujna 1945., koju je nadbiskup Stepinac uputio Dr. Vladimiru Bakariću, Predsjedniku vlade Federalne Hrvatske, kojom se zauzima za oslobađanje Dr. Katice Vojvoda:**

Gospodine predsjedniče! U uvodu sam napomenuo, da me svakodnevno salijeću brojni vjernici s raznim molbama, da im pomognem u njihovim potrebama. Kao njihov pastir ne mogu se oglušiti njihovim molbama. Zato Vam iznosim te molbe, da ih dobrohotno uvažite.

Izjava

kojom potpisani svjedoči, da je gdja dr. Katica Vojvoda, liječnica iz Gline, povodom nemilih događaja odigranih u Glini na početku 1941. godine, prva me o tim događajima izvijestila i da sam nakon njezinog izvještaja poduzeo najžurnije korake kod nadležnih vlasti, da se ovakvi žalosni događaji u buduće ne ponove, a krivci da se pozovu na odgovornost.

Ujedno mogu ovime izjaviti, da gđu Dr. Katicu Vojvoda osobno poznajem kao vrijednu i poštenu osobu, koja se kao takova zauzimala za one, koji su nepravedno bili progonjeni, a mnogima je svojim zauzimanjem i pomogla. Ni u kojem slučaju nije odobravala uzaludno prolijevanje krvi bilo s jedne bilo s druge strane.

U Zagrebu, dne 6. rujna 1945.

+ Alojzije Stepinac, Nadbiskup zagrebački
(*Arhiv Postulature*, Svezak LXXXVIII, 3197)

USLIŠANJA I ZAHVALE

Puno hvala Sluzi Božjemu kardinalu Alojziju Stepincu na uslišanoj molbi – Ružica Maček.

Hvala Ti, dragi naš sveti Kardinale, naš mučeniče!

Na zagovor Sluge Božjega, kardinala Alojzija Stepinca, uslišane su moje molitve, na čemu mu se iskreno zahvaljujem. Preporučam se i dalje, Krunoslav Žagar, Zagreb, 3. svibnja 1995.

Ovim putem želim javiti da sam na zagovor Sluge Božjeg Kardinala Alojzija Stepinca zadobio osobitu milost u teškim trenucima, Dr. T. Valković – Rijeka.

Štovani! Na zagovor Sluge Božjega kardinala Stepinca ja sam dobila uslišanje. Ja imadem sličicu od Alojzija Stepinca s molitvom koju redovito molim u svojoj kućici. Teški sam srčani bolesnik i liječim se u Zagrebu na Rebru. Svaki mjesec idem na kontrolu pa pohodim i grob Alojzija Stepinca, tamo se i ispovjedim.

Ja se zahvaljujem Alojziju Stepincu na uslišanju moje molitve, KatarinaHorvat, Majurec 5 – Križevci.

Bogoslovi i Božji narod molitvom i suzama ispraćali su svoga Natpastira

Preporučam Ti i dalje svog sina Tvom zagovoru. – Zahvalna majka, Z. M. Zagreb – 26. lipnja 1995.

Hvala Ti, Alojzije Stepinče, što sam i uz tvoj zagovor, 10. travnja 1995. položila stručni ispit – Sanja M.

Zahvalili su za primljena uslišanja i ovi štovatelji Sluge Božjega: Terezija BARIĆ – Odakova 3/IV – 10000 Zagreb; BERNARDICA; Ivan MILJAN – Krapina; Katarina PAVLOVIĆ, ul. A. Starčevića 73, selo Batrina, 55410 N. Kapela; Ana MARJANOVIĆ, Tomislavova 21 – Davor; Marija RUBČIĆ, Vajdin vijenac 20/V, Dugave – Novi Zagreb; Ana ŠEVČIK – Zagreb; Magdalena TEŽAK i kći Lidija, Tuškanac 24 – Zagreb; zahvalna Rozika – Šandrovec; zahvalna baka Kata – Zagreb.

Darovatelji za pokriće troškova u postupku proglašenja blaženim kard. A. Stepinca

Uz popis prijatelja i štovatelja Sluge Božjega Alojzija Stepinca koji su uz molitvu prikazali i novčani dar, sa zahvalnošću se sjećamo svih darovatelja koji su uz svoj dar izričito napomenuli da se ne objavljuje njihovo ime. Raduje činjenica, što su među darovateljima zastupljeni gotovo svi staleži, nastanjeni diljem svijeta, što potvrđuje općenarodnu želju za proglašenjem blaženim kardinala Stepinca. Sa zahvalnošću se sjećamo slijedećih darovatelja:

Ana MARJANOVIĆ - Davor; Hrvatska rkt. župa sv. KRIŽA – Hamilton (Canada); Angela Koviš – Požega; SS. BENEDIKTINKE – Hvar; Ivo KRAJAČ – Cleveland (USA); N.N. – Zagreb; Klara KRVARICA – Zagreb; Vladimir TRSTENJAK – Sidney (Australija); Marija ŠVERER – Zagreb; G. PRPIĆ – Cleveland (USA); T. POPOVIĆ – Zagreb; Župni Ured LUČKO; Slavica BOSIO – Gospić; HRVATSKA FRANJEVAČKA PROVINCIJA SV. ĆIRILA I METODA – Zagreb; Antun JURIŠIĆ – Essen; Mons. Juraj JEZERINAC – pomoćni biskup zagrebački; Josipa POLIĆ – Zagreb; Ksenija GRISOGONO – Split; s. Dobroslava TORBARAC – Družba Služavki Maloga Isusa (Zagreb); Stjepan MARENKOVIĆ (na radu u Njemačkoj); Hrvatska rkt. župa sv. PAVLA – Cleveland – Ohio (U.S.A.); K.S. – Zagreb.

* * * * *

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim kard. Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: Postulatura Kard. Stepinca

devizni račun: 012101-01-2421741339
dinarski račun: 012101-12-2320444313

Molitva za proglašenje blaženim Alojzija Stepinca:

Gospodine Bože, ti si sluzi svome Alojziju Stepincu udijelio milost ne samo vjerovati u Isusa Krista nego i trpjeti za njega. Neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi ostao je vjeran do smrti.

Proslavi ga čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen

Katedrala nije mogla primiti sve sudionike sprovodne svečanosti; mnogi su ih vjernici pratili stojeći u sabranosti na trgu ispred katedrale

Zapisi iz knjige dojmova »Spomen-Zbirke Sluge Božjega Alojzija Stepinca«

Hvala Bogu što me je svojom providnošću uveo u ovu riznicu. Molim Boga da kardinal Stepinac bude proglašen svetim i da svojim zagovorom preporuči i moje molitve, posebno želju da jednog dana zajedno sa svojim suprugom i ja odgojim i darujem BOGU svećenika okrenuta svom narodu. A osobno, da ustrajem u radu. Posebno preporučam u svoje molitve Kardinalu rad s mladima i njihovu evangelizaciju, 7. srpnja 1995. – Ljiljana

Hvala Ti Kardinale što iznova jačaš moju vjeru! Blagoslovi mene, moju suprugu i pogotovo mnoge mlade Zagreba i čitave Hrvatske, 7. srpnja 1995. – Marijan Presrečki

Sveti Alojzije Stepinac, moli za nas sve u teškom ratnom vremenu. Za narod Bosanske Posavine, da bi ostali na svome. Molim Te za sve svoje, rodbinu, prijatelje. Preporučam Ti svoje najbliže, da im budeš u pomoći. Puno Ti hvala, 17. srpnja 1995. – K. Živković

Dragi naš uzoriti Kardinale! Vjerujem da je danas naša Hrvatska u Tvojim mislima i da kao i do sada moliš za svoj Hrvatski narod i našu domovinu

Hrvatsku, kako bi zauvijek ostala neovisna i slobodna. Hvala na svemu, a osobito što si i danas uzor nama mladima u molitvi i ufanju, 20. srpnja 1995. – Branko Kirin, učenik 7. razreda

Uzoriti Gospodine Kardinale Stepinac! U danima, kada su me komunisti progonili, zatvarali i kada sam morao bježati iz rodnog mjesta Gaj, a sjemenišni poglavari kočili moje ređenje, Vi ste me prihvatili i redili za svećenika 18. veljače 1945. godine. I sada u osamdesetoj godini života, kada se, teško bolestan, spremam u vječnost, molim Vas, pratite me s neba svojim zagovorom na sigurnom Božjem putu u nebesku domovinu.

A Hrvatskom narodu, koji ste na zemlji iskreno i mnogo ljubili i svoj život žrtvovali da nam sačuvate najveće blago svetu vjeru katoličku. Molim Vas, svojim zagovorom kod dragog Boga isprosite mu živu i djelotvornu vjeru i pravedan mir, 7. rujna 1995. – Ignac Valčičak, svećenik

Danas smo posjetili ovo presveto mjesto u kojem smo bili zadivljeni ostavštinom Dr. Alojzija Stepinca, kojem se molimo za sve naše patnje da ih izdržimo u progonstvu koje nam je nepravedno naneseno kao što su i njega nepravedno osudili.

Molit ćemo se njemu i uzdamo se da će naša molitva biti uslišana. Tad ćemo se vratiti na naša ognjišta, te će zavladati mir na cijelom svijetu, 10. studenoga 1995. – Prognanice iz Like i Istočne Slavonije.

Osobno od Vas molim oprost svojih grijeha koje sam počinio u neznanju veličine Vašeg razumijevanja vjere, snage i strpljivosti, 29. listopada 1995 – Preobraćen sluga Božji Jozo Pekić

Hvala svim čitateljima, štovateljima i prijateljima Kauze u domovini i širom svijeta, za molitve i darove kojima nesebično i velikodušno promiču glas svetosti i mučeništva kardinala Alojzija Stepinca.

ZAGREBAČKA KATEDRALA-PRIGODNA TRODNEVNICA

Papa Ivan XXIII. ulazi u svetište bazilike sv. Petra na molitvu za kardinala A. Stepinca. Bilo je to prvi put u povijesti Crkve da Papa sudjeluje u requiemu za Kardinala koji stoluje izvan Rima

U povodu 36. obljetnice preminuća Sluge Božjega Alojzija kardinala Stepinca, nadbiskupa zagrebačkoga, održavaju se pobožnosti s molitvenom nakanom za

Moralni preporod obitelji
i
da se Bog udostoji slugu svoga Alojzija proslaviti čašću oltara

Srijeda, 7. veljače 1996. (16,45 sati) – Meditativna krunica i Euharistijsko slavlje

Četvrtak, 8. veljače 1996. (16,45 sati) – Euharistijsko klanjanje i sv. Misa

Petak, 9. veljače 1996. (16,45 sati) – Krunica – Izvođenje napjeva na tekst Kardinalove pjesme »Što znači Isus« – Euharistijsko slavlje

Subota, 10. veljače 1996. (19,00 sati) – svečana Euharistija na spomendan preminuća

Vjernik koji na zagovor Sluge Božjega bude uslišan, zadobije tjelesno ili duhovno ozdravljenje, ili koju osobitu milost, neka opis uslišanja i kompletnu liječničku dokumentaciju dostavi na adresu:

Postulatura Sluge Božjega
Alojzija Stepinca
Kaptol 31
10000 ZAGREB

Hvala Vam što čitate i drugima omogućujete primati Glasnik: »Sluga Božji Alojzije Stepinac«. Ako na vrijeme podmirite svoje obveze prema Glasniku moći će redovito izlaziti i biti vjesnik njegovih vrlina, kojima ga je Bog proslavio za dobro svoje Crkve i hrvatskog naroda. Glasnik možete i Vi obogatiti svojim dopisom i uspomenama na kardinala Stepinca ili fotografijom iz njegova života. Ako ste bili dionik koje svečanosti priređene u njegov spomen izvijestite sve njegove prijatelje i štovatelje.

Svaki dopis na Postulaturu kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena na Slugu Božjega neka bude potpisan, te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

ISPRAVAK

U br. 4 (1995.) Glasnika, zabunom je rečeno kako donja fotografija na 3. stranici omota predstavlja porušenu crkvu sv. Franje Ksaverskoga u Viduševcu. Ruševine su zapravo ostaci znamenitog banijskog prošteništa Majke Božje u Gorama.

Nepažnjom su se potkrali i netočni datumi snimanja u Domovinskom ratu srušenih crkvenih objekata.

Hvala čitateljima koji su nas na to upozorili.

Pobjednik u znaku križa (7)

Piše: Serafin Romanov

Vječni grad je i grad mučenika, posebno iz prvih triju stoljeća kršćanstva. Alojzije je s osobitom pomnjom posjećivao grobove mučenika, u katakombama ili rimskim crkvama. Tu su bili Kolosej, mjesto pogibije tisuća Kristovih učenika, Tre Fontane, mjesto odrubljenja glave svetoga Pavla i druga mjesta. Tu je rasla i učvršćivala se njegova vjera u pobjedu Crkve, koju je on kasnije u životu, osobito u vremenu kad je bezbožni komunizam progonio Crkvu, često spominjao, ponavljajući riječi samoga Krista Gospodina: »I vrata paklena ne će je nadvladati!« (...).

Život u Germanicumu

Alojzije je dolaskom u kolegij Germanicum-Hungaricum, u jesen 1924., odjenuo crveni talar, po kojem su se germaničari prepoznavali među tisućama bogoslova i studenata crkvenih učilišta u Rimu. Jer bijaše 8 godina stariji od ostalih đaka, nije mu bilo lako odmah se uklopiti u život Kolegija. Suprotnosti su bile velike: studenti su dolazili iz različitih naroda, raznih jezika, svaki osobite ćudi i različite dobi. Alojzije se ubrzo privikao na tijek zajedničkog života. U tome mu je pomogao dobri duhovnik, p. O. Pfülf, kojega će se Alojzije, u kasnijem životu, često i rado sjećati. Prijateljstvo i sloga koje su vladale u zajednici pogodovale su njegovom suživljavanju s ostalim kolegama. Imali su zidne novine »*Žeravice*«, u kojima je mogao svaki od njih reći što je htio ili se na uljudan način, ne vrijeđajući, okomiti na kršenje stege, nepravilnosti u izgovoru, oporosti u naravi i nastupu.

»Pater spiritual opazio je da sam malo povučen, tih«, reče prisjećajući se tih dana. I preporučio mu da igra rukomet. »E da mi je rekao nogomet, to bi išlo, ali rukometa baš nisam prije igrao. Ipak počnem s igrom, kako mi je savjetovao. Igram drugi, treći puta, i brate moj, to ti je kod mene postala prava strast. Jednom su igrali filozofi protiv teologa. Temeljito smo ih smlatili: 32:4 za nas mlađe. Baš sam nemilo udarao s loptom u gol. Čudili se otkud imam tako jaki udarac. Golman se bome koji puta i maknuo pred loptom... Ne bi se čudili, da su više znali, kako su se moje mišice učvrstile i na najtežim seljačkim radovima. Svako iskustvo dobro dođe. Stvarno je špiritual dobro pogodio i sjećam se da mi je ta razonoda mnogo koristila.« (VD I, 1. ožujka 1952.).

Na kraju svake godine uvijek se prijavljivao na ispit u prvoj grupi. Velike vrućine i neprospavane noći tjerale su ga da što prije položi ispite, da ode na odmor u zavodski ljetnikovac u San Pastore. Svjedoci i dokumenti kažu da je Alojzije bio osrednje talentiran, ali marljiv i ustrajan. Postizavao je dobre uspjehe upravo radi radišnosti. Bijahu oni plod njegove muke i talenata.

U ljetinkovcu bi stolario. »Načinio sam, posvjedočio je on sam, oko 30 noćnih ormarića, klupa, stolova i slično. Moj 'šegrt' bijaše Franz Zauner, danas biskup u Linzu.« (VD I, 13. siječnja 1953.).

Za sužanjstva u Krašiću, spominjući se dana provedenih u San Pastore, Alojzije je ispripovijedio i ovaj doživljaj: »Tu sam volio i planinariti. Jednom smo u zimi išli po velikom snijegu u talarima na veliko brdo. Mnogi su putem malaksali. Pošao sam uvijek najdalje. Čudili se odakle mi tolika kondicija za planinarenje? – Nisu ni slutili, koliki je trening bio za mene put u Vrhovac, Kamenarovo, a onda i prošli rat!« (nav. mj.).«

Kad se jednog proljetnog dana uputio na šetnju s župnikom Vranekovićem, ispričao je ovaj detalj iz vremena rimskog naukovanja: »O kako mi danas godi ovo sunce. Sasvim drugo nego u Lepoglavi. Tamo zakopčan, sa svih strana straža, revolveri, strojnice, zidovi. Još ću doći i na visine. Silno me privlače bregovi.«

Zatim je, veselo obnavljajući uspomene na izlete, spomenuo penjanje na planinske visine do 2.600 metara. Bio je najizdržljiviji. Reče: »Za jednog izleta na 1.550 m visine, najednom zastane ti moj Holandez (+ Mons. Franz Thyssen, op. S.R.), a kasnije i Švicarac, inače vičan bregovima. A ja samo dalje. Sramota bi bila ne doći do vrha. Na povratku, jer je bila silna razlika u temperaturi – dolje toplo 30° iznad nule, a na brdu snijeg do jednog metra visine i 20° – ispod nule, tako silazeći dolje toliko smo se užarili, da se svima osim meni gulila koža s lica. Zažareni dođemo kući, uđemo u refektorij i svi su nam se smijali, počevši od rektora i spirituala.« VD I, 12. travnja 1952.).

Alojzije je rado sudjelovao u pripremi mnogih zavodskih svečanosti i priredbi. Jednom je glumio ulogu milicijskog komandira u kazališnoj komediji »*Die Nichilisten*«. Posebni ugođaj bijaše za sve ukućane, kad bi hrvatski studenti pripremali prigodne priredbe u čast sv. Ćirila i Metodija, u spomen bl. Marka Križevčanina ili pak šaljive priredbe. Nijemci su tada znali reći: »Kad Hrvati naprave svečanost, tada veselju nikad kraja!«

Rektor i duhovnik imali su u Alojzija veliko povjerenje. Jer bijaše »čvrst u značaju i ozbiljan u vladanju« rektor ga je imenovao nadglednikom nad mlađim kolegama, a duhovnik »angelusom« – zvonarom, koji bi za vrijeme duhovnih vježbi, da se ne stvara galama u kući, potiho budio kolege ili ih upozoravao na poštivanje šutnje. U župi San Camillo tumačio je djeci vjeronauk. »Jedanput, češće je pripovijedao, ja najozbiljnije tumačim, a jedan bez riječi skoči na klupu i u momentu baci mi se oko vrata i kušne me, da je odzvanjalo sve po crkvi. Pa što ćeš mu!« (VD IV, 9. ožujka 1958.).

»Svijet vjere bijaše njegova druga narav«

Alojzijev kolega Izidor Emanuel, biskup u Spayeru, napisao je za Alojzija: »Njegov svijet vjere bijaše njegova prava domovina.« (*'Sieben*

Jahre im roten Talar'). Alojzijeva pobožnost bila je duboko proživljena. »I za vrijeme šetnje, koje su Alojzija oduševljavale, običavao je vršiti pobožne vježbe s vidnom sabranošću i nutarnjom toplinom.« (EMANUEL I., nav. dj., 161). Svjedoci govore o njegovoj nježnoj ljubavi prema Majci Božjoj i sabranosti u euharistijskim pobožnostima. »Često je i dugo klečao pred Svetohraništem« (EMANUEL I., nav. dj., 161.).

Njegova vjera otkrivala se osobito u njegovim propovijedima. Da mu je religija uistinu postala druga narav potvrđuje i njegovo vježbanje u propovijedanju. »Njegove su propovijedi bile dobre i pobožne.« »Ono što je govorio nije izricao mnoštvom riječi ili govorničkom vještinom, ali je svatko mogao uočiti da iza njegovih govora stoji zrela osobnost, bio je to on osobno.« (Kard. J. Schröffer). Govorio je kao »prokušani dušobrižnik«. Profesor retorike i homiletike u Germanicumu, P.P. Zahnen reče: »Stepinac će više djelovati zbiljom onoga što govori, negoli pravilima retorike.« (BATELJA J., *Živjeti iz vjere*, 89).

Sluga Božji se dobro uklopio u dnevni red koji je vladao u Zavodu. On je osobno izrekao pohvale odgoju i redu, zavodskoj disciplini, koja je odgajala samoodgoj u smjeru odgoja potpuna čovjeka. Nije isključeno da se iz tog osobog iskustva u odgoju bez bojazni i dvojbe priklonio odluci nadbiskupa A. Bauera, kad je ovaj 1936. g. odlučio nadbiskupsko sjemenište na Šalati predati na upravu isusovcima, koja odluka nije u mnogim crkvenim krugovima prošla bez protivljenja.

Već za boravka u Rimu, naime, Alojzije je uvidio potrebu rada i reda, i s tim sustavom nije nikada dolazio u sukob. Zato je P. Pfülf, njegov duhovnik, s pravom za njega ustvrdio: »To je potpun čovjek! On znade što hoće! Potpun je to čovjek!«: (BENIGAR; *Alojzije Stepinac...*, nav. dj., 80.). Za uspomenu mu je poklonio malu sliku Majke Božje, koju je on stalno držao kod sebe. Htio je da bude na njegovu stolu u kaznionici u Lepoglavi, kao i tijekom uzništva u Krašiću.

Doista bijaše malo studenata u Germanicumu u Rimu, o kojima je zapisano svjedočanstvo i odlika dostojna tako gorljivog mladog kršćanina i pripravnika za svećeništvo. Naime, P. Rocco Rimml, Rektor Zavoda, zapisao je Zavodskoj kronici ovo svjedočanstvo: »**Sacerdos optimae omnino indolis, in omnibus solidissimus, vere pius et in disciplina fidelis, valde diligens** – Svećenik sa svakoga gledišta izvanredno dobra značaja, iskreno pobožan i vjeran u obdržavanju zavodske stege, vrlo marljiv u učenju.«

Sluga Božji s kolegama mladomisnicima i o. duhovnikom na dan svećeničkog ređenja u Rimu, 26. listopada 1930.

Svećeničko ređenje

Prošlo je šest godina od Alojzijeva dolaska u Rim. Došao je i dan ispunjenja njegove vruće želje da postane Kristov svećenik. Dočekao je taj dan spreman i radostan.

Niže redove, kako su se tada zvali pripravni stupnjevi hoda do svećeništva (5. travnja 1930.), đakonat (18. svibnja 1930.), i prezbiterat (26. listopada 1930.), podijelio mu je nadbiskup mons. J. Palica, u zavodskoj crkvi posvećenoj na čast sv. Petra Kanizija.

Zavodska stega tada nije dopuštala da studenti odlaze u domovinu prije završenog naukovanja, pa tako ni za Mladu misu. Tek nakon svršenih studija mogao je svaki pojedinac otići iz Rima i vratiti se istom nakon tri godine. Stoga je Alojzije zamolio preč. Matiju Proštenika, kanonika u Varaždinu i preč. Josipa Lončarića, župnika župe sv. Petra u Zagrebu, da dođu na njegovu Mladu misu u Rim. Ni roditelji se nisu pozivali.

S uzvanicima, prijateljima i znancima Alojzije je prvu svetu Misu služio u bazilici Santa Maria Maggiore, na oltaru položenom iznad mjesta gdje se, prema predaji, čuvaju ostaci jaslica u kojima se rodio Isus. »To mi je, reče, bilo najmilije mjesto; gdje je Spasitelj došao na svijet.« (VD II, 24. listopada 1953.).

Svoje je svećeništvo započeo živjeti pod geslom: »A ja, ne daj Bože, da bih se ičim drugim uznosio, osim križem Gospodina našega Isusa Krista po kojem je svijet meni raspet i ja svijetu« (Gal 6, 14). Kod ručka novozaređenih svećenika, pokraj njegova tanjura bijaše položen crveni karanfil. Uzme i reče: »Crveni cvijet je znak mučeništva!« U tim riječima otkrio je slutnju svoje životne zbilje: trpjeti i raditi za Boga, žrtvovati se za Isusa Krista i njegovu Crkvu, te evanđeljem pridonijeti duhovnom i moralnom preporodu svoga hrvatskog naroda. Tako je, uzevši ga hrabro, otpočeo nositi strpljivo križ Gospodnji.

Nakon svečanosti Mlade mise Alojzije je proslijedio studijem posljednje akademske godine, da bi 1. srpnja 1931. položio ispite iz cijelog bogoslovlja, te bio promaknut na čast doktora teologije. Doktorska diploma, izdana 10. listopada 1931., započinje riječima: »Znanje, što ga je (Alojzije) stekao neka mudro i srčano usmjeri na obranu i jačanje onih vlasti, koje je predobri i neizmjerno veliki Bog stavio na čelo upravi Crkve i države.«

U ljetu 1931. mladi se Alojzije Stepinac, ovjenčan svećeništvom, vraća u domovinu. Nakon Trsta krenuo je put Rijeke. Ražaren ljubavlju prema Bogorodici i pun zahvalnosti za nebrojena dobročinstva kojima ga je u dotadašnjem životu opremila Presveta Bogorodica hodočastio je na Trsat k »Majci Božje milosti«. Doista vjeran sin Djevice vjerne. Otuda se javio roditeljima iskazujući radost glede skorog susreta u rodnoj kući i proslavi Mlade mise u rodnoj župi.

(nastavlja se)

KAZALO

Sluga Božji Alojzije Stepinac glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca, te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 3 (1996) broj 1.

Izdavač: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31 - 10000 Zagreb.

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31 - 10000 Zagreb.

Adresa uredništva: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: 275-122;

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: Dr. Ante Stamać

Cijena: 5 kuna; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, br. 532-03-1-7-94-01, časopis: »*Sluga Božji Alojzije Stepinac*« oslobođen je plaćanja poreza na promet.

Slog: LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

Na zadnjoj stranici omotnice: *Grob kard. Stepinca u zagrebačkoj katedrali mjesto je stalne molitve i uslišanja*

Krv Mučenika, što je u tišini
skrivene patnje tekla u kalež boli,
da bude dragocjeni dar Božanskom
Patniku: neka svojom snagom
probudi naše snage, da stupamo
svijetlim stazama
Nepobijeđenog Borca
i da velikodušno poklonimo svoje
živote za Boga, duše – i domovinu:
Za vječnu Domovinu!

28. II. 1960.

U prijepisu tekst glasi:

Krv Mučenika, što je u tišini
skrivene patnje tekla u kalež boli,
da bude dragocjeni dar Božanskom
Patniku: neka svojom snagom
probudi naše snage, da stupamo
svijetlim stazama

Nepobijeđenog Borca
i da velikodušno poklonimo svoje
živote za Boga, duše – i domovinu:

za vječnu Domovinu!

20. II. 1960.

Izvorni crtež i tekst u počast mučeništva kard. Stepinca - položen na njegov grob od nepoznatog štovatelja, 28. veljače 1960.

Prizor iz Spomen-zbirke Sluge Božjega Alojzija Stepinca (Zagreb - Kaptol 31)

HVALA KARDINALU ZA SVE PREPORUČAM SE LJILJANA
HVALA TI SUZANA
KARDINALU ALOJZIJU HVALA
M.P.
HVALA STEPINCU ZA USLIŠENJE
G.A.
HVALA
MAR. BRKIĆ